

DZIENNIK BYDGOSKI

Wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt.
Do „Dziennika” dołącza się co tydzień „SPORT POMORSKI”.
Redakcja otwarta od godziny 8-12 przed południem i od 5-6 po południu.
Redaktor naczelny przyjmuje od godziny 11-12 przed południem.
Rękopisów niezamówionych nie zwraca się.
Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 30.
Filja w Bydgoszczy ul. Dworcowa 2. w Toruniu ul. Mostowa 17
w Grudziądzu ul. Grobłowa 5

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agencjach 2.75 zł miesięcznie,
8.25 zł kwartalnie; przez pocztę w dom 3.11 zł miesięcznie, 9.33 zł kwartalnie.
Pod opaską w Polsce 5.00 zł, do Gdańska 4.00 guld.
do Niemiec 4.00 mł., do Francji i Ameryki 7.50 zł miesięcznie.
W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą przeszkód w składzie,
strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczanie pisma,
a abonenci niemają prawa do odszkodowania.

Telefony: Redakcja 326, Naczelny redaktor 316, Administracja 315, Buchalterja 1374. — Filje: Bydgoszcz 1299, Toruń 800, Grudziądz 294.

Numer 61.

BYDGOSZCZ, środa dnia 14 marca 1928 r.

Rok XXII.

Dalsza nauka.

Różnica między wyborami sejmowymi a senackimi. — Czemu socjalistom ubyło głosów? — Konieczność obrony przeciw czerwonej falie. — Na kogo spada ten obowiązek? — Przyszłe losy Sejmu. — Nasze stanowisko: Ojczyźnie służymy, nie jednostce.

Ostatnia niedziela, na którą przypadły wybory do Senatu, już zewnętrznie różniła się od poprzedniej. W dniu wyborów sejmowych pogoda słoneczna, ciepła — już tem samem zachęcała do udziału w najszczytniejszym akcie obywatelskim. Przed lokalami wyborczymi tłok, agitacja rozruchana, nie przebiegająca w środkach i dziwnym sposobem z wszystkich stron bijąca właśnie w Chrześcijańską Demokrację. Skrajna prawica i skrajna lewica na tym jednym punkcie były najzupełniej zgodne.

Dziwny to objaw, ale dający wiele do myślenia tym, którzy myśleć chcą i umieją. Skrajna prawica zamiast godzić w rozwydrzony ruch socjalistyczny i komunistyczny, waliła taranem głównie i prawie jedynie w to stronnictwo, które jedyne jest zdolne przeciwstawić się czerwonej falie. Uczciwszą była Narodowa Partja Robotnicza, która nam atoli również nie oszczędziła przykrości. O Katolickiej Unji Z. Z. wspominać nie warto, bo już pogrzebana — daj Boże na wieki! — ale stwierdzimy tylko fakt, że jej naganiacze, suto zaopatrzeni w pieniądze, używali sobie do woli. Nie poczuli się do odpowiedzialności, bo nie mieli przeszłości ani przyszłości przed sobą. O ile zaś przeszłość mieli, to nieciekawą.

Ostatnia niedziela tem się różniła od poprzedniej, że odznaczała się pogodą mroźną, pochmurną, częściowo zadymką śnieżną. W całej Polsce udział w wyborach był wskutek tego bardzo mierny, w niektórych okolicach kraju spadał do 40 procent ogółu wyborców. Zapaly więc pod wpływem atmosfery ostygłej, agitacja osłabła. W Bydgoszczy np. gdwbv nie obydny paszkwil Komitetu Katolicko-Narodowego przeciwko nam wymierzony nie byłoby weale „życia” wyborczego. Zapal istniał jedynie u Niemców, którzy spełnili święcie swój obowiązek, prawie bez wyjątku. Nikt im w tem nie przeszkadzał, nikt nie robił trudności. Niemcy w Polsce podczas wyborów cieszyli się taką swobodą działania jak żadna bodaj mniejszość narodowa w innym kraju. Przypominamy im to z okazji bliskich wyborów w Niemczech, gdzie Polacy doznają najgorszych szykan. Jak wiadomo, powstał nawet w Niemczech projekt odebrania tamtejszym Polakom prawa wyborczego.

Najgorzej w ostatnią niedzielę spisał się „unici”. Widząc beznadziejność swych zabiegów pozostali przeważnie w domu, albo też — w malej części — rzucili swe głosy na li-

Ostateczne wyniki wyborów do Senatu.

Rozdział mandatów na poszczególne listy we wszystkich województwach jest następujący:

- Lista Nr. 1 (B. B.) — 39
- Lista Nr. 2 (P. P. S.) — 8
- Lista Nr. 3 (Wyzwolenie) — 6
- Lista Nr. 7 (N. P. R. prawica) — 2
- Lista Nr. 8 (Selrob prawica) — 1
- Lista Nr. 10 (Stronnictwo Chłopskie) — 3
- Lista Nr. 17 (Sjoniści galicyjscy) — 1
- Lista Nr. 18 (Blok mniejszości narodowych) — 17
- Lista Nr. 21 (N. P. R. lewica) — 1
- Lista Nr. 24 (Blok katolicko-narodowy) — 8
- Lista Nr. 25 (Ch. D. i Piast) — 5**
- Lista Nr. 37 (Blok katol. Korfantego) — 1

Lista komunistyczna nr. 13 nie uzyskała nigdzie mandatu.

Z listy państwowej przypadnie: liście nr. 1 — 8 mandatów, razem 48, liście nr. 2 — 2 mandaty, razem 10, liście nr. 3 — 1 mandat, razem 7, liście nr. 18 — 4 mandaty, razem 21, liście nr. 24 — 1 mandat, razem 9, liście nr. 25 — 1 mandat, razem 6.

Walka o marszałkostwo Sejmu.

Jedynka wysuwa młn. Miedzińskiego.

Warszawa, 13. 3 (AW) Kwestja osoby przyszłego marszałka Sejmu, coraz bardziej zajmuje koła polityczne i dziennikarskie. Nieustannie pojawiają się pogłoski na temat większości za określą osobą, od której zależałoby ukształtowanie się stosunku w nowo wybranym parlamencie. Ze strony P. P. S. w dalszym ciągu wysuwany jest **Dąbrowski**, przeciwko któremu opowiedzą

się kluby centrowo - prawicowe, oraz napewno kluby 1-ki. Wyzwolenie wysuwa jako kandydata b. senatora **Wojnickiego**. Ze strony sanacji najwięcej mówi się o kandydaturze ministra Pocht i Telegrafów **Miedzińskiego**. Zwolennicy tej kandydatury wysuwają twierdzenie, iż nie spotka się ona ze sprzeciwem stronnictw lewicowych.

sty 21 i 24, czem się tłumaczy względny przyrost głosów endeckich.

W całej dzielnicy zachodniej najwięcej stosunkowo głosów przy wyborach do Senatu stracił socjaliści. Tak w Bydgoszczy, jak również w innych miejscowościach liczba ich głosów spadała niepomiernie i nie stoi w żadnym stosunku do głosów, oddanych przy wyborach sejmowych. Objaw ten wytłumaczyć się daje tą okolicznością, że do senatu nie ma prawa głosu dziewięć najmłodszych roczników — od 21 do 30 roku życia. Na tej właśnie młodzieży, wychowanej w zawierusze wojennej, której brakło troskliwej opieki rodzicielskiej, oparł socjalizm i komunizm swoje wpływy. Teraz rozumiemy, dlaczego **połączeni socjaliści i komuniści** okazali się tak słabi.

Ludzie starsi, utwierdzeni w wierze i w tradycjach narodowych, znający zgubne skutki socjalizmu i komunizmu, nie poszli na lep szumnych hasel i zdradliwych podszeptów czerwonych agitatorów. **Czerwoną falę wyniosła młodzież na powierchnię**. Oto fakt, który pamiętać należy, aby odpowiednią naukę z niego wyciągnąć.

Niech to sobie zakarbuja nietylko stronnictwa polityczne, ale niemniej także instytucje społeczne i oświatowe. **Obłęd radykalny musi być wykerzeniony z umysłów dorastającego**

pokolenia. Tego nie dokona projekt okrojenia jej praw obywatelskich przez podniesienie wieku, uprawniającego do głosowania, ale działać tu musi **wychowanie** w kierunku społecznym i państwowym, a przede wszystkim w duchu religijnym i narodowym.

Także **nasza reakcja**, czy ona się nazywa katolicką lub narodową, czy Prawicą Narodową lub Związkiem Ludowo-Narodowym, niech sobie uprzytomni, że wywieszanie na partyjnym straganie hasel antyspołecznych, wsteczniczych, budzi w rzęsach pracujących, a często i głodujących uczucie protestu i chęć odwetu. Warstwy te pod wewnętrzny przymusem, wywołany temi uczuciami, przesuwają się na lewo — często nie wiedząc, dokąd wiedzie wskazana im i przez nich obrana droga.

Oplakane stosunki warstw pracujących fizycznie, a często i umysłowo, powodują w pierwszym rzędzie wzrost czerwonej fali, a inne ujemne zjawiska ją potęgują. Dlatego nie rzucamy kamieniem potępienia na błądzących, a raczej zalecamy szukać środków zaradczych przeciw tej chorobie społecznej, której ucieleśnieniem jest socjalizm, a stanem zapalnym komunizm. **Groźnem ostrzeżeniem** niech będą owe 12 tysięcy głosów komunistycznych w Po-

znaniu, tej twierdzy Związku Ludowo-Narodowego.

Najpiękniejszy płaszczyk partyjny nie odstraszy czerwonej fali, jeżeli warstwy tzw. wyższe nie nauczą się społecznie myśleć. **Sprawiedliwość społeczna**, jądro programu Chrz. Demokracji, musi przeniknąć do serc i mózgów tych warstw. Inaczej będzie coraz gorzej. Dziś kryjcie się do „zamkniętych zebrań” przed czerwoną falą, a co będzie, gdy ona i tam wtargnie?

Wzniosłe zadanie czeka tu **nasze duchowieństwo**. Czasu niewoli umiało ono sercem przemówić do ludu, nieść mu zdrową oświatę, współczuć jego niedoli, wnikać w jego położenie. Czyżby czasy te niepowrotnie minęły i czyżby tak być musiało, że otumanione masy nie idą za głosem swoich duszpasterzy, lecz dają posłuch pospolitym powsinogom? Nie narzucamy się z radami i naukami duchowieństwu, ale rzucamy to pytanie w tej nadziei, że niejeden świątly kapłan zastanowi się nad smutnymi skutkami i ich przyczynami.

Pamiętajmy, że warstwy oświecone w Rosji nie chciały zrozumieć znaków czasu tak długo, aż je fala bolszewicka pochłonęła.

Zapytują nas Czytelnicy, jaki będzie w przyszłości nasz stosunek do rządu marszałka Piłsudskiego. Żalujemy, że już przed wyborami sprawy tej należycie wyświecić nie mogliśmy, bo cenzura skreśliła nam artykuł nasz na ten temat, co tę ciekawą instytucję doskonale charakteryzuje. Otóż **stosunek nasz do rządu nie ulegnie zmianie** i jak poprzednio tak i nadal życzliwy będzie. W okresie przedwyborczym ostro występowaliśmy przeciw metodom, stosowanym przez władze, przeciw tym wszystkim praktykom, które uznaliśmy jako niezgodne z podstawowymi prawami obywatelskimi.

ale to w niczem stosunku naszego do rządu nie zmienia. I zmienić nie może, bo my nie jesteśmy rządowcami, lecz państwowcami. Rząd przemija, a państwo zostaje. Dla dobra państwa poprzemy każdy rząd, który z korzyścią dla niego działa. A ponieważ nabraliśmy przekonania, że z wszystkich dotychczasowych rządów obecny rząd jest najlepszy, więc udzielaliśmy mu i nadal udzielamy mu będziemy swego poparcia, co nie przeszkadza nam odnosić się krytycznie do niektórych jego posunięć, jak np. tych, których świadkami byliśmy w okresie przedwyborczym, a które tak wiele rozgoryczenia i żalu pozostawiły w sercach i umysłach wielu szczerych jego zwolenników.

Tyle odpowiedzi tym, którzy ciekawi są, jak nadal postępować myślimy.

Pragnęlibyśmy szczerze, aby przewidywania nasze co do trwałości obecnego Sejmu i jego zdolności do pracy się nie ziściły. Nie możemy wszakże uwierzyć, aby Sejm ten zdolny był uciągnąć wóz rządowy. Na to stronnictwo rządowe (listy 1 i 30) jest za gstre, składniki jego zbyt różnorodne. Gdy przeglądamy spisy posłów „rządowych”, nie możemy oprzeć się wrażeniu, że ta mozaika rządowa rzuciła się przy pierwszej próbie ceniowej. Wtedy niezawodnie przyjdzie kolej na to przez władze tak poniewierane centrum (Polski Blok Katolicki), które, choć osłabione, jednak powołane jest do odegrania wielkiej roli w Sejmie i w kraju. A idea centrum, raz zaszczerpiona, nie da się już wykorzenić z umysłów społeczeństwa, targanego kataklizmami lewicowymi i prawicowymi. Nie dziś, to jutro zatrzymować ona musi.

Polski Blok Katolicki (Chrz. D. i „Piast”) może z rezultatu wyborów senackich w Wielkopolsce najzupełniej być zadowolony. Wchodzące w skład jego stronnictwa są młode na tym terenie, a jednak wykazały niepospolitą siłę. Bil w nie rząd, była lewica i była prawica czyli Komitet Katolicko-Narodowy (endecki), który nie gardził żadnym środkiem walki, choćby najbrzydszej, o czym jeszcze będziemy pisali. Związek Ludowo-Narodowy, który przed przeszło 20 laty na terenie b. dzielnicy pruskiej wziął piękny spadek po ruchu ludowym śp. dr. R. Szymańskiego i który łączył dawniej wszystkie żywioły demokratyczne, reprezentuje dziś zaledwie niewielki ułamek społeczeństwa. Co gorsza, metodami walk pogłębia stale przesaść pomiędzy sobą a innymi ugrupowaniami narodowymi.

Wytrzymałyśmy próbę ogniową dobrze, a to przeświadczenie doda nam otuchy do dalszej walki o ideały nasze.

Szkoda, że na Pomorzu lista senacka Bloku została unieważniona, bo i tam niezawodnie byłby pokazał swą istotną siłę, jak to się stało w Wielkopolsce.

Zbieranie materiałów do dziejów walk o niepodległość.

Warszawa, 13. 3. (tel. wł.) Biuro historyczne Generalnego Inspektoratu sił zbrojnych zbiera od lat materiał, opisujący walki w Polsce podczas ostatnich bojów o niepodległość. W tym celu odbywać się będą wycieczki naukowe pod kierownictwem dowódców poszczególnych oddziałów, które uczestniczyły w kampanji. Pierwsza taka wycieczka uda się dziś 13 kwietnia pod Keynię i Szubin, gdzie 11 stycznia 1919 stoczono krwawą boję. Na czele wycieczki złożonej z 60-ciu osób stanie generał Ta-

Po wyborach.

Do sprawozdań wczorajszych przyjętych w pospiechu zakradło się kilka nieścisłości. Poza woj. pomorskiem, poznańskiem i śląskiem, gdzie Niemcy utrzymali swój dotychczasowy stan posiadania, a na Górnym Śląsku utracili jedno miejsce w senacie, nigdzie Niemców nie wybrano. W innych województwach z listy nr. 18 weszli do senatu żydzi i Rusini.

W stolicy 1 mandat zdobyła lista nr. 24; socjaliści nie otrzymali żadnego mandatu!

W całym państwie mierz, dochodzący w niektórych stronach do 17 stopni, zademki i śnieżyce wpłynęły ujemnie na udział głosujących.

Starzy znajomi w Sejmie i Senacie.

Warszawa, 13. 3. (tel. wł.) Z dawniejszych senatorów i posłów przeszli do Senatu: z Jedyńki Thullie i Makarewicz oraz ks. Londzin, ze Stronnictwa Chłopskiego Andrzej Płuta, z P. P. S. Limanowski i Kopczyński, dalej Posner i Kluszyńska, z Bloku Katolicko - Narodowego St. Głabiński, Wł. Jabłonowski, Wł. Kozicki, Pruszyński i Marjan Seyda, ze stronnictwa Chł. D. i Piasta ks. Albrecht, Erdmann i Średniawski, z Niemców Hassbach, z Ukraińców Sergiusz Kozicki, z żydów Kerner.

Warszawa, 13. 3. (tel. wł.) Jutro o godz. 3.30 po południu przybywa do Warszawy Monsignore Marmagi, nuncjusz papieski. Na dworcu witać go będzie duchowieństwo Warszawy oraz przedstawiciele władz świeckich.

Zatrważające zdziczenie wśród nacjonalistów niemieckich

Znów dwa wypadki bezczeszczenia cmentarzy.

Berlin, 12. 3. PAT. Żydowska ag. tel. donosi, że w miasteczku Welbert w Westfalji nieznanymi sprawcy wtargnęli na cmentarz żydowski i zburzyli większość nagrobków żydowskich. Jest to już 54-ty wypadek profanowania cmentarzy żydowskich w Niemczech.

Weimar, 13. 3. (tel. wł.) Jak donosi „Vossische Zeitung”, na żydowskim cmentarzu w Gleicherwiesen wywrócono w nocy 12 nagrobków. Pismo doda-

Komintern niezadowolony z polskich komunistów.

Zarzuca im, że za otrzymane pieniądze zdobyli za mało mandatów do Sejmu.

Warszawa, 13. 3. (tel. wł.) Wczoraj wkroczyła policja do mieszkania przy ulicy Żąbkowskiej, w którym odbywało się tajne posiedzenie Związku Młodzieży Komunistycznej Białorusi zachodniej. Na widok władz starali się zebrać i zniszczyć kompromitujące papiery, ale bez powodzenia. Aresztowano Franciszka Szczypowskiego, człowieka o czterech nazwiskach, oddawaną poszukiwanego przez organa śledcze. Dalej członka komitetu okręgowego w Chełmie, posługującego się fałszywym paszportem Wasilkowskiego, wreszcie kilkanaście innych osób. Znalaziono materiał dowodzący niezbitcie, że Związek

czepał pieniądze od komiternu w Moskwie. Znalaziono sprawozdania z działalności różnych okręgów, rachunki wydatków na agitację, kopje referatów, instrukcje moskiewskie, fotografie grupowe członków, oraz zestawienia kosztów agitacji przedwyborczej w sumie 200 tys. zł, i to tylko w jednym okręgu. W odszyfrowanym liście zarzuca komiternu związkowi, że w stosunku do wydanych pieniędzy zdobył za mało mandatów do Sejmu. Komintern zaleca intensywniejszą działalność i rozplywa się w narzekaniach na nieudolność komunistów w Polsce.

Kłamstwo „Słowa Pomorskiego”.

Endeckie „Słowo Pomorskie” w Toruniu w artykule „Kto pomagał Niemcom” pisze, że „Dziennik Bydgoski” przy wyborach do Senatu na Pomorzu polecał listę nr. 21 (NPR. lewica czyli Ciszakowscy).

Stwierdzamy, że „Słowo Pomorskie” ogłosiło nowe o nas kłamstwo. Jako sobie Czytelnicy nasi przypominają, nie polecał listy nr. 21, natomiast pisaliśmy, że wobec unieważnienia na Pomorzu naszej listy senackiej nr. 25, władze wojewódzkie Chrześcijańskiej Demokracji uchwałyły wezwać swych członków i sympatyków do głosowania na listę nr. 7 (Narodowa Partja Robotnicza).

10 milionów dolarów subskrybowanych w 2 godzinach.

(z) Nowy Jork, 13. 3. (tel. wł.) W dniu wczorajszym została 7-mio% pożyczka dla Warszawy w kwocie 10 milionów dolarów subskrybowana z nadwyżką w przeciągu 2 godzin.

Waldemaras będzie osobiście rokował.

(z) Berlin 13. 3. (tel. wł.) Waldemaras oświadczył wczoraj przedstawicielom prasy, że weźmie osobiście udział w rokowaniach polsko-litewskich, które rozpoczyna się 30 marca w Królewcu.

Prawo wyborcze dla kobiet w Anglii.

Londyn, 12. 3. PAT. Projekt ustawy w sprawie rozszerzenia wyborczych praw kobiet przyjęty został w izbie gmin w pierwszym czytaniu.

Spadł z piramidy i zabił się.

Kar, 12. 3. PAT. Pewien turysta angielski, wchodząc na wielką piramidę stracił równowagę i spadł, ponosząc śmierć na miejscu.

Miasto zburzone przez trzęsienie ziemi.

Londyn, 12. 3. PAT. Angielskie stacje meteorologiczne zarejestrowały w Londynie, Kairze i Bombaju trzęsienie ziemi, które trwało 3 sekundy. „Chicago Tribune” donosi z Teheranu, że miasto Nebenden w prowincji perskiej Si-sten zostało zburzone przez trzęsienie ziemi. Liczba ofiar w ludziach jest niezbyt wielka. Rząd perski wysłał wojska i środki żywności na obszary, nawiedzone trzęsieniem ziemi.

Francja skonfiskowała miliony sowieckie.

Nowy Jork. Ogólną sensację wywołało tu rozwiązanie zagadki zaginięcia wielkiej przesyłki pieniężnej w wysokości 5 milj. dolarów, która przekazana została ze Związku Sowieckiego do Nowojorskiego Chase National-Bank. Okazuje się, iż Bank Francuski zaskwestrował tę sumę w drodze do Francji, na podstawie depozytów Banku Francuskiego w rosyjskim banku państwowym, które uległy konfiskacie po bolszewickim przewrocie październikowym.

Ibn Saud nie ogłosił wojny świętej.

Londyn, 12. 3. PAT. Odpowiadając na pytania w izbie gmin sekretarz kolonialny Ammery oświadczył, że nie posiada on oficjalnego potwierdzenia wiadomości, jakoby król Wahabitów Ibn Saud ogłosił wojnę świętą lub brał jakikolwiek udział w podobnym ruchu.

Dyplomacja angielska złotem uspokaja króla Hedżasu.

Donoszą z Londynu, że obiegają tam pogłoski, iż rząd angielski ma zamiar przeznaczyć władcy Hedżasu Ibn Saudowi odszkodowanie roczne w wysokości 100 tys. ft. st. i pozwolić mu na stworzenie państwa arabskiego pod protektorem Anglii.

Polski dom katolicki w Paryżu.

Paryż, 10 bm. miał tu miejsce uroczysty akt otwarcia Polskiego Centrum Katolickiego przy istniejącym od dłuższego czasu Francuskim Centrum Katolickim. Na otwarciu obecni byli ambasador Chłapowski z małżonką, konsul generalny Poznański, rektor misji katolickiej polskiej we Francji ks. Szymbor, profesorowie Folkierski i Załeski, biskupi Chaptal i de Guebriant oraz liczni przedstawiciele francuskiego świata katolickiego. Przewodniczył uroczystości minister Franciszek Pułaski. Po przemówieniu wstępnym preza Francuskiego Centrum Katolickiego Zamańskiego, biskup Chaptal poświęcił flagę polską, która wywieszona została na zewnątrz przez ambasadora Chłapowskiego oraz p. Zamańskiego. poczem min Pułaski, streściwszy cel założenia w Paryżu Polskiego Centrum Katolickiego, które ma służyć szerzeniu we Francji wiadomości o życiu katolic-

kie, że miejscowość ta leży w środowisku nacjonalistycznym. Czyny takie haniebne, będące niżej wszelkiej godności ludzkiej świadczą niezmiernie smutnie o „kulturze” niemieckiej i przypominają ograbienia zwłok w krematorium berlińskim oraz Francuzów i Belgijczyków poległych na wojnie. Pod tym względem są Niemcy rzeczywiście „über alles”, gdyż podobne wypadki nie zdarzyły się w żadnym innym kraju cywilizowanym.

Następnie minister Pułaski podkreślił wspólność dążeń pokojowych Francji i Polski oraz zaznaczył istniejące oddawna w Polsce zarodki myśli pacyfistycznej. Tu prelegent zakomunikował treść odnalezionego przez niego a nie ogłoszonego dotąd drukiem memorjału, złożonego Ludwikowi XV przez teścia Stanisława Leszczyńskiego. Zawarty w tym memorjale projekt wszechświatowej organizacji pokojowej przypomina pod wielu względami pakt Ligi Narodów.

Spisek komunistyczny w Chile.

40 osób aresztowanych. — Wśród nich syn b. prezydenta.

Sant Jago de Chile. (PAT) Jak donoszą spisek komunistyczny, mający na celu obalenie istniejącego ustroju państwowego został zlikwidowany w piątek dzięki aresztowaniu 40 osób, pomiędzy którymi znajduje się syn byłego prezydenta Alessandri. Według do-

nieśień Alessandri i były minister higieny dr. Santossales, znajdujący się w Europie mają być zamieszczeni w tę sprawę. Agenci rządowi przeszukali papiery ich kurjera, jadącego z Europy i znaleźli wśród nich instrukcje dla spiskowców.

Nasze wychodźstwo w Stanach Zjednoczonych.

Napływ Polaków do Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej, trwający już od lat kilkudziesięciu, zgromadził w tem państwie 3 miliony naszych rodaków. Liczba ta, mówiąca za siebie swą wielkością, nie ginie w morzu yankesów: jest to 3% całego zaludnienia Stanów, a jeśli dodać, że kolonie polskie skupiają się zazwyczaj w większe środowiska, to widać że Polacy za Oceanem znani są najszerzej sferom miejscowego społeczeństwa i mogą wywalczyć należne sobie stanowisko i uznanie. Przykładem skupień robotników polskich służyć może północny ośrodek przemysłu samochodowego — Detroit zamieszkałe przez 200.000 Polaków. Osobliwością miejscowych stosunków jest odrębna dzielnica tego miasta, mająca na 100.000 mieszkańców — 80.000 Polaków. Dzielnica ta rządzi się własnymi prawami: burmistrzem jej jest Polak, p. Majewski, a sekretarzem magistratu, również polskiego p. Karasiewicz.

Ciężka walka o byt, przez którą przechodzi każdy emigrant, wyrobiła w członkach Polonii amerykańskiej zamiłowanie do pracy i oszczędność. Zmienne koleje losu nie dały jednak ogółowi tak pożądanego dobrobytu.

Dotkliwiej jednak od trosk materialnych, emigranci odczuwają moralne przygnębienie, wywołane przejawiającym się wszędzie szowinizmem amerykańskim. Robotnik Yankes krzywi się, słysząc niedość dobrą angielszczyznę czy nazwisko na ...ski. Trzeba przejść dużo upokorzeń, zanim uda się wywalczyć uznanie dla swej pracy.

To uprzedzenie miejscowego społeczeństwa, zmusiło Polaków do skupienia swego życia społecznego i kulturalnego w odrębnych ramach organizacyjnych. Ośrodkami tego ruchu są: parafje, szkoły i prasa. W Stanach Zjednoczonych jest około 750 parafij rzymsko-katolickich utrzymujących 500 szkół parafjalnych. Te ogniska ruchu narodowego skupiają liczne towarzystwa oświatowo-

kulturalne. Samo miasto Detroit liczy 400 polskich organizacji. Niewątliwie, jedynie dzięki temu skupieniu, Polonia amerykańska przeciwstawiła się skutecznie do tej pory amerykanizacji. Dalej podkreślić należy wyjątkową wprost ofiarność pracy polskich dziennikarzy. 70 pism polskich, z tego 20 dzienników, reprezentowało wytrwale patriotyczną myśl polską, podtrzymując ducha w ciężkich zmaganiach życiowych. Redaktorzy pism, nie traktowali swych zajęć jako przedsięwzięcie dochodowe, ale byli równocześnie przewodniczącymi polskich organizacji, niekiedy nauczycielami i adwokatami w jednej osobie, zawsze służyli pomocą i radą swym ziomkom. To żądanie ich, kierowania całością ruchu polskiego było bardzo trudne, wobec niemal zupełnego braku polskiej inteligencji.

Polski przemysł i handel w Stanach oparty o drobne przedsiębiorstwa i sklepy, osiągnął dosyć wysoki stopień rozwoju. Obecnie jednak, dzięki konkurencji potężnych firm, dysponujących wspaniałymi środkami techniczno-organizacyjnymi, ta forma handlu zanika, przekształcając się w organizacje spółdzielcze.

Amerikanizacja Polonii zasada się na ujęciu w jednolite formy zewnętrzne życia emigrantów. Za formami zewnętrznymi kroczy nieubłagane wynarodowienie.

Zarządzenia emigracyjne ostatnich lat, szczególnie wzmogły grozę tego niebezpieczeństwa i teraz stoimy w przededniu amerykańskiej standaryzacji naszych rodaków za Oceanem.

Klęska endecji w Małopolsce.

Małopolska była kolebką Narodowej Demokracji. Przy ostatnich wyborach sejmowych za wyjątkiem miasta Lwowa, gdzie wybrano posłem Pierackiego, w żadnym okręgu Małopolski nie przeszedł ani jeden poseł z listy nr. 24.

— Co też panu przychodzi za myśli do głowy. Wszak mówiłem już panu, panie L., że unikamy wogóle jakichkolwiek starć — odparł cokolwiek zniecierpliwionym głosem. — Choć nie wątpi pan chyba, że mamy w swem rozporządzeniu środki mogące nieszkodliwie, a jednak skutecznie paraliżować naszych wrogów, o ile zechcą być zbyt natarciwi. Ponadto chciałem raz jeszcze podkreślić i tę znamienne okoliczność, że praca nasza jest naszą sprawą osobistą, a nie pozostając w żadnym związku z tak zwanymi sprawami podejrzane, nie powinna interesować władz bezpieczeństwa. Pan, zdaje się, ze mną się zgadza?

— Jestem tego zdania, co i pan prezes, a myślę też, że mamy dosyć spraw innych, abyśmy mogli zaprzętać sobie głowę jakimiś naukowymi pracami starego profesora chemii.

— We wszelkim razie będziecie dosyć na to czasu, gdyby się okazało, że praca profesora przeszkadza komuś istotnie.

— Właśnie.

— Szczególniej musisz pan działać ochładzająco na pańskiego przyjaciela, pana K., który usiłuje być bardziej mądrym, niż mu na to pozwalają jego zdolności i bardziej narażającym się, niż tego zachodzi potrzeba — ironizował prezes.

— K. chce się piąć szybko naprzód — uśmiechnął się usłużnie człowiek bez twarzy.

— A wiadomo, że przy takim nie-

Z miasta górników.

Sosnowiec, w marcu.

Wybory do Sejmu w Zagłębiu minęły naogół spokojnie. Jest to bardzo charakterystyczny fakt dla zagłębia, zamieszkanego w lwiej części przez sfery robotnicze, gdzie jak wiadomo, zdarzały się często ekscesy na tle politycznym. Jednak cisza ta zwiastowała burzę, która minęła bez gwałtownych piorunów, nie mniej jednak w skutkach pozostała straszna...

Silna agitacja komunistów wśród robotników, która skoncentrowała się wewnątrz na terenach fabrycznych i kopalnianych odniosła wielki sukces. Pieśniadze, bolszewickie wydane na propagandę czerwonego ustroju, nie poszły na marne. Wynik wyborów do Sejmu unaocznili opinii publicznej, że nie trzeba bagatelizować — jak to do tej

ty. Blok Współpracy z rządem (nr. 1) otrzymał 2 mandaty oraz pokrewni komunistom socjaliści zdobyli tylko 1 mandat.

Klęska socjalistów w zagłębiu wywołała ogólne zdumienie. Do niedawna władcy zagłębia obecnie pozostali na szarym końcu. Są to po części skutki niefortunnej polityki socjalistów, którzy dążąc za wszelką cenę do uzyskania jaknajwiększej ilości mandatów, pokumali się — jeszcze przed wyborami — z ideowymi sprzymierzeńcami, tj. komunistami, aby tylko bez względu na następstwa dopiąć celu. W rezultacie pomysł niefortunnej przyjaźni zemścił się dotkliwie na inicjatorach, gdyż dziś już jest rzeczą niemal pewną, iż dzięki temu paktowi socjaliści ułatwili znacznie komunistom działalność wyborczą w następstwie czego stracili 1 mandat poselski na korzyść niedawnych sprzymierzeńców.

Także i zwycięstwo jedyńki (Blok Współpracy z rządem) jest niespodzianką. Tłumaczyć je należy raczej zwycięstwem autorytetu Piłsudskiego, niż poszczególnych partij skoncentrowanych w bloku.

Wyniki wyborów do Sejmu jaskrawo unaocznili opinii publicznej niepokojący wzrost sił radykalnych w nowym parlamencie. To też ostatnio daje się zauważyć pewnego rodzaju skupienie i konsolidację grup narodowych.

Polacy zagranicą.

Rozłam w Związku Sokolów we Francji.

Na zjeździe delegatów Sokolstwa Polskiego we Francji ujawniły się rozdziewki. Naczelnik związku opuścił z naczelnikami okręgów zjazd nie godząc się na „politykę” prezesa Związku.

Sukces aktorki polskiej w Pradze.

Praga. Prasa zamieszcza entuzjastyczne recenzje o występach Przybyłko-Potockiej w „Kochankach” Grubińskiego na scenie Teatru Narodowego. Minister oświaty Hodża podejmował p. Przybyłko-Potocką na raucie, który zgromadził kilkaset osób ze wszystkich sfer społeczeństwa.

Sukces polskiego architekta w Peru.

Inżynier-architekt Bruno Paprocki, który osiadł 2 lata temu w Peru, uzyskał w konkursie na projekt bazyliki Santa Rosa w Limie — pierwszą nagrodę.

Dr. Mieczysław Jarosławski.

(13)

Tajemniczy chemik.

POWIEŚĆ.

(Ciąg dalszy)

Brunet opuścił wzrok i odruchowo wysunął zlekką naprzód dolną, silnie rozrośniętą szczękę. W teście jednak chwili ruch i chwilowe rozdrażnienie swoje opanował i ożwał się do swego towarzysza głosem zrównoważonym, protekcjonalnym.

— Kończę więc, panie L. Najdalej za godzinę musi pan mnie najdokładniej powiadomić o ich zamiarach. Nie potrzebuję chyba dodawać — wolę, żebyś pan należał do dzisiejszej wyprawy, bo to stworzy pomyślnie dla pana pozory.

— Niestety, panie prezesie, dzisiaj nie mam dyżuru i właśnie dlatego mogłem tu przyjść, aby zdać panu relację.

— Nie wątpię, że gdy się pan im na oczy nawinie, zechcą skorzystać z pańskich usług, jako z usług osoby obeznanej już z terenem. Nie pożądanem bowiem byłoby ich błądzenie, dobijanie się i wogóle jakaś akcja o charakterze zaczepnym.

— Czy... może dojść dziś do jakiegoś ostrzejszego konfliktu? — zagadnął nieśmiało człowiek o banalnej twarzy.

two obsunąć nogą. Wtedy na ostrożność będzie za późno.

— Tego człowieka trudno będzie powstrzymać, tembardziej, że, jak mam powody wnosić, cieszy on się wielkiem zaufaniem zastępcy szefa naszego urzędu..., szczególnie w tej sprawie.

— Czy i szef sprzyja mu również? — ledwie dostrzegalnie uśmiechnął się człowiek w wyrazistych okularach.

— Szef? — jakby po raz pierwszy zastanowił się nad tem zagadnięty. — Nie, mam wrażenie, że nasz szef myśli zbyt poważnie, aby go mogły zajmować podobne rzeczy zgola bez znaczenia.

— I ja tak myślę — odparł obojętnie prezes. — Znam waszego szefa dobrze, jest on nawet moim przyjacielem z dawnych lat. To też wystarczyłoby mi powiedzieć mu jakieś słówko, aby jednego z panów do niego zbliżyć. Drugiemu zaś ułatwić owo wspomniane podwinięcie się nogi — uśmiechnął się dobrotnie.

Człowiek bez twarzy cały zwinął się w kłębuszek, jak pokojowy piesek.

— Panie prezesie, szczerze byłbym wdzięczny, bo doprawdy dziś trudno o awans. Rad służę uczciwie i zawsze w nadziei, że na mej uczciwości kiedyś się poznają.

— Mogę panu to nie tylko obiecać, ale nawet zapewnić go... Tymczasem pan wybacz — podniósł się od stolika. — Na pana czas, gdyby pan rzeczwiście miał zamiar...

gnał się skwapliwie, ruchem gorączkowym, unizonym, czując na policzkach swych wypieki i miłe laskotanie koło serca.

Kiedy się oddalił już, brunet siadł znów w fotelu i zabrał się pozornie do przeczucia dzienników.

Goście w kawiarni najwidoczniej lubią się wzajemnie obserwować, choćby jak najmniej do tego mieli racji, a czynią to dlatego, że mają wiele czasu — więc z nudy, albo z chęci podpatrywania najprzeciętniejszych tajemnic codziennego życia swego bliźniego — więc z ciekawości. To też zapewne dla jednej z tych przyczyn jakiś starszy jegomość, siedzący nieopodal stolika zajmowanego przez bruneta, niedbale patrzył za odchodzącym, potem zaś przeniósł dobrotnie swe spojrzenie na zagłębianego w lekturze, a w pewnej chwili, kiedy tenże podniósł głowę, odwrócił się do niego frontem i ruchem niedbałym poruszył jeden z guzików swej kamizelki. Następnie sięgnął znów po pączek i wgrzyzał się weń z obojętnością człowieka, mającego dosyć czasu na zjedzenie całej kopy.

Po chwili do stolika zbliżył się wysoki, doskonale zbudowany blondyn z monoklem w oku, miną pewną siebie i swej wybitnej urody. W każdym ruchu jego znać było wielkie obycie się z otoczeniem, które lekceważył wprawdzie, a wśród którego przesuwać się umiał z respektiem gentelmana zarówno dla lepiej, jak dla gorzej ubranych.

Wiadomości z kraju.

Aeroplany litewskie nad oddziałami K. O. P.

W okolicy Niemenczyzna w powiecie wileńsko-trockim nad polskiem terytorium przeleciały dwa aeroplany litewskie, krążąc nad placówkami KOP. Po kilku godzinnych krążeniu, samoloty zawróciły w kierunku Kowna.

Tożwleczenie schroniska dla sierot po zmarłych i poległych policjantach.

W ub niedzielę odbyła się w Warszawie uroczystość objęcia przez władze policyjne domów zdrowia kamienicy na Starem Mieście, ofiarowanej tej instytucji w drodze darowizny przez inż. Kłobskiego.

Akt przejęcia domu poprzedziło nabożeństwo w katedrze św. Jana, które odprawił kapelan p. p. ks. Kolasinski w obecności ministra gen. Sławoj-Składkowskiego, przedstawiciela komendanta głównego p. p. ppłk. Naglera, komisarza rządu na m. st. Warszawę Jaroszewicza i oficerów Komendy Głównej i 6 okr. p. p.

Bezpośrednio z kościoła zebrani udali się na Stare Miasto, gdzie ppłk. Nagler dokonał odsłonięcia tablicy z popiersiem zmarłej żony fundatora, wmurowanej w przednią ścianę domu.

Stosownie do życzenia inż. Kłobskiego w domu tym będzie urządzony zakład dla sierot po poległych i zmarłych policjantach.

Koleje państwowe będą płaciły miastom pół procent od obrotu.

Po trzech latach starań ministertwo skarbu zgodziło się na wypłacanie miastom pół procent miejskiego podatku przemysłowego od obrotu. Min. komunikacji polecił więc wszystkim stacjom opracować wykaz obrotów od 1 stycznia 1923 do 31 grudnia 1925 r. Wywiarem podatku zajmą się Izby skarbowe.

Przejechana przez pociąg.

Pomiędzy stacją Ryki a Leopoldówka (Lubelszczyzna) zabita została na skutek przejechania, idąca torem kolejowym kobieta nieznanego nazwiska. Zmarła liczyła lat 30 do 35. Prowadzone jest dochodzenie w kierunku ustalenia nazwiska.

Epilog afery kolejowej w dyrekcji radomskiej.

W ub sobotę odbyła się w Radomiu rozprawa, która jest epilogiem afery kolejowej w dyrekcji radomskiej. Wyrokiem sądu został skazany były dyrektor wydziału finansowego Kaliński oskarżony z art. 578 k. k. na 1 rok więzienia, b. kierownik sekcji tego wydziału Piętowski, oskarżony z art. 639 k. k. na 1 miesiąc więzienia, inż. Rabek, b. dyrektor wydziału zasobów na 200 zł. grzywny i inż. Krzeczowski, b. prezes dyrekcji radomskiej na 100 zł. grzywny oraz na zapłacenie kosztów postępowania sądowego. Piętowskiemu z powodu amnestji została umorzona kara miesięcznego aresztu.

Jeszcze jedna afera kolejowa.

Prasa różnych odcieni rozpisuje się o aferze kolejowej w Kowlu. Niej. Pułko przez szereg lat w różny sposób okradał kolej. Ów przestępca zawiadomca drogowy zawsze znalazł jakiegoś dostojnika, który ukrył całą aferę. Pobierał on pieniądze za fikcyjnych robotników, sprzedawał węgiel, cement, szyny itd., co się dało — i pieniądze sobie przywłaszczał. Afera ta zatacza coraz szersze kręgi.

Zwyrodniały młodzieniec skazany na ciężkie więzienie.

Sąd okręgowy w Warszawie rozpatrywał przy drzwiach zamkniętych sprawę 20-letniego Henryka Modzelewskiego, z zawodu rzeźnika, który będąc w stanie podchmielonym dopuścił się gwałtu na 5-letniej córce swych znajomych.

Ogłędziny lekarskie wykazały, iż niezszczęśliwa dziewczynka ponadto zaraziła chorobą weneryczną. Sąd okręgowy skazał Modzelewskiego

Katastrofa autobusowa w Lubelskiem.

Na szosie w pobliżu Paulinowa, powiat sokołowski, przewrócił się pędzący autobus, kursujący między Sokółką a Sterdyniem. Autobus uległ zniszczeniu, przyczem dwie osoby uległy ciężkiemu poranieniu, a trzy lżejszym uszkodzeniom ciała.

Groźny pożar w Sosnowcu.

W Sosnowcu wybuchł groźny pożar w fabryce pończoch firmy Abramczyk. Prawdopodobnie skutek nieodpowiedniego zabezpieczenia w szopie z materjalami łatwopalnymi. Farbiarnia spłonęła doszczętnie.

Małoletni oszuści.

Z bagna współczesnej demoralizacji

Pisma łódzkie donoszą: W ręce władz policyjnych wpadli dwaj młodociani przestępcy, w wieku lat 16-tu, Józef Bukowski i Jan Krukowski. Bukowski pracował w charakterze gońca w przedsiębiorstwie handlowym „Rekord” prowadzącym ekspedycję przesyłek pocztowych.

Roztropny chłopiec pozyskał sobie względy szefów swych Izaka Lubki i Izraela Weinberga. Był niby zausznikiem swych szefów, u niego zasięgali opinii co do pozostałych chłopców, zatrudnionych w przedsiębiorstwie. Gdy tylko którykolwiek z chłopców zaniedbywał się w pracy, Bukowski niezwłocznie donosił o tem zwierzchnikom i chłopca takiego wydalano.

Nie zwrócono zrazu uwagi na okoliczność, że Bukowski złą opinię dawał tylko o chłopcach zatrudnionych przy ekspedycji przesyłek pocztowych. Dopiero dziś okazało się, iż pozbywał się on tych chłopców, którzy nie szli mu na rękę w oszukańczych machinacjach.

Przed pół rokiem przyjęty został do działu ekspedycji 16-letni J. Krukowski, którego już w pierwszych dniach Bukowski zaczął ogromnie chwalić. Obydwaj nadawali przesyłki na pocztę głównej w ilości 3000 tygodniowo. Każda z tych paczek opatrzona była znaczkami pocztowymi na kwotę 1 zł. 5 gr. Była to opłata za wysyłkę do adresata i nadanie powrotne.

Od pewnego czasu właściciele firmy zauważyli, że gdy paczka wracała, brak

było po większej części znaczka za 1 zł. Zauważyć należy, że firma prowadziła wysyłkę pocztówek artystycznych za zamówieniami i w wypadku gdy adresat na pocztówkę nie reflektował, odsyłał je z powrotem.

Jednocześnie urzędnicy ekspedycji poczty głównej zauważyli, że nadawano wielką ilość paczek, na których nalepione były znaczki z wywabionym chemicznie stemplem pocztowym.

O powyższym powiadomiono policję, która wdrożyła obserwację i po pewnym czasie stwierdziła, że dwaj chłopcy z paczek, które odbierali dla firmy „Rekord”, zdejmowali znaczki. Chłopców zatrzymano. Okazało się, że są to Józef Bukowski i Jan Krukowski. Poddano ich osobistej rewizji i przy Bukowskim znaleziono kilkanaście znaczków pocztowych w cenie 1 zł. z wywabionymi stemplami.

Znaczki te obaj chłopcy sprzedawali przed gmachem poczty po cenach znacznie niższych od nominalnej.

Badani przez policję chłopcy przyznali się do winy, oświadczając, iż kombinacje ze znaczkami uprawiali od dłuższego czasu.

Jak stwierdzono, skarb państwa poniósł straty w wysokości kilku tysięcy złotych.

Ustalono, iż inicjatorem fałszerstw był Bukowski, Krukowski zaś był pomocnym narzędziem w jego rękach.

Młodocianych przestępców osadzono w areszcie przy komendzie policji.

Gaz trujący w ręku zbrodniarzy.

Tajemniczy napad w Łodzi.

Łódzkie władze policyjne stanęły wobec niezwykle zaskakującej zagadki. Zagadką tą jest tajemnicze włamanie do mieszkania książkowego Kwiatkowskiego, a to ze względu na zupełny brak motywów czynów jak również na sposób nie spotykany dotąd w dziejach policji łódzkiej.

Otóż w ub. sobotę znajdował się w mieszkaniu 15-letni Zdzisław Kwiatkowski sam wraz z bardzo ostrym psem, siedział przy stole i pogrążony był w czytaniu książki. Drzwi wejściowe były zamknięte na klucz, drzwi wiodące do przedpokoju zaś lekko uchylone. Nagle (było około godz. 5 po poł.) chłopiec, oderwawszy na chwilę oczy od książki, zauważył że pies zaczął zataczać się jak pijany i cicho skomląc, wlaży pod łóżko.

Jednocześnie chłopiec spojrzawszy w stronę uchylonych drzwi, zauważył wydobywające się kłęby mgły, idące w jego stronę. Zrazu myślał, iż jest to dym z pieca kuchennego. Wstał z krzesła i naraz poczuł jakiś dziwny mdły zapach. Uczuł zawrót głowy i tracąc stopniowo przytomność, zataczył się.

W tej samej chwili ujrzał, jakgdyby przez sen, że drzwi zostały gwałtownie pchnięte i do kuchni wpadło jakichś dwóch osobników. Został uderzony czemś tępem w tył głowy i stracił przytomność zupełnie. Odzyskał ją mniej więcej po godzinie. Czuł straszny ból głowy, drapanie w gardle, zbierało mu się na wymioty. Oprzytomniawszy zu-

i nogi ma mocno związane sznurami usta zakneblowane szmatą, głowę zaś pokrytą poduszką. Chłopiec rzucił poduszkę z głowy i wówczas przekonał się że jest w kuchni sam jeden. Pies nie dawał znaku życia.

W powietrzu czuć było jeszcze dokuczliwy, mdły zapach. Udało się Zdzisławowi wypchnąć językiem z ust szmatę poczem zaczął głośno wyzywać pomocy. Wołania tego jednakże nikt nie usłyszał. Nie mogąc pozbyć się więzów, które wpijały się w ciało, zsunął się z łóżka na ziemię i potoczył w kierunku drzwi.

Z niemałym wysiłkiem dotarł do drzwi wejściowych. Były one otwarte. Wytoczył się poza próg i zaczął krzyać rozdzierającym głosem: „Na pomoc, bandyci!”

Gdy przybyli sąsiedzi oraz nieco później policja, nie zastano już bandytów. Wszędzie natomiast w całym mieszkaniu panował niesłychany nieład. Szufłady i skrzynie były pootwierane, wszystko było powyrzucane, nawet książki i zeszyty dzieci szkolnych wyjęte. Znajdujące się w szufładzie kredensu pudro i biżuteria były otwarte, jednakże nic zeń nie zginęło. Bandyci, o ile można tak nazwać tajemniczych napaśników, nie byli przez nikogo spłoszeni mieli widocznie dość czasu do przeprowadzenia tak gruntownej rewizji w mieszkaniu.

Kwiatkowsky stwierdzili, że nie bra-

Sprawozdanie Charles S. Dewey'a

III.

Postęp gospodarczy. — Bilans handlowy.

Ostatnią, piątą część swego sprawozdania p. Charles S. Dewey poświęca omówieniu ogólnego położenia gospodarczego Polski.

„Pomimo wielu trudności, które Polska miała do przezwyciężenia, jak: zniszczenie wojenne i dezorganizacja, brak kapitałów, chwiejność waluty, niejednorodność warunków ekonomicznych i politycznych w różnych dzielnicach, obecnie złączonych w jedno państwo, — od czasu wojny wykazała ona wybitny postęp w życiu gospodarczym. W porównaniu z okresem depresji, jaka panowała w większej części lat 1925 i 1926, r. k 1927 zaznaczył się gruntowną poprawą.

Warunki gospodarcze tego okresu były na ogół bardziej korzystne, niż w jakimkolwiek innym roku w dziejach Rzeczypospolitej. Stosuje się to prawie do każdej dziedziny życia gospodarczego”.

Rolnictwo polskie, osiągnęło już zaledwie nieco poziom przedwojenny i dalsze powiększenie zasiewów da się dokonać tylko drogą inwestycji znacznych kapitałów na osuszenie błot. Najlepszy wskaźnik ogólnej produkcji przemysłowej — to liczba przewiezionych wagonów przez koleje państwowe. W roku 1927 liczba ta była znacznie wyższa, niż w jakimkolwiek innym roku w okresie powojennym. Wzrost przewiezionych wagonów w ruchu wewnętrznym w r. 1927 w porównaniu z rokiem 1926 wynosi 27 proc. Wzmocniona działalność przemysłu w roku 1927 uwidoczniła jest także statystyka zatrudnienia, na co p. Dewey przytacza dane cyfrowe dla ilości robotników zatrudnionych oraz bezrobotnych.

P. Dewey stwierdza poprawę w produkcji w wszystkich niemal gałęziach przemysłu, co się zaś tyczy produkcji surowców, żelaza i stali podkreśla fakt, że doszła ona w roku 1927 do cyfr rekordowych w okresie powojennym.

Pracę swą p. Charles Dewey kończy analizą handlu zagranicznego Polski. Uważa on, iż jednym z głównych zadań naszej polityki gospodarczej w przyszłości powinno być unormowanie przyływu i odpływu towarów. W roku 1927 przywóz wzrósł prawie dwukrotnie w porównaniu z rokiem poprzednim, a spowodowane to było w znacznej części zwiększeniem przywozu niezbędnych surowców, maszyn i narzędzi, co wywołało pasywność bilansu handlowego. Nadwyżka przywozu nad wywozem w roku 1927 wynosiła 42.800.000 dolarów, wobec niezwykle dużej nadwyżki wywozu w roku 1926, wynoszącej 79.100.000 dolarów. Jedną z przyczyn przejścia od nadwyżki wywozu w roku 1926 do nadwyżki przywozu w roku 1927 był nadmierny wywóz zboża natychmiast po żniwach w roku 1926, który spowodował przywóz z powrotem znacznych ilości zboża w okresie późniejszym. Ten szkodliwy i kosztowny ruch zboża wskazuje na konieczność wprowadzenia bardziej zadawalającego systemu magazynowania zboża i umożliwienia producentom otrzymywania zaliczek na zastaw złożonych produktów. Chociaż pasywny bilans handlowy ostatniego okresu jest niezupełnie pomyślnym zjawiskiem z punktu widzenia bilansu płatniczego, nie daje jednak jak dotąd, podstaw do niepokoju, ze względu na to, że znaczna część wzrostu tego przywozu spowodowana jest importem na cele produkcyjne. Oprócz tego wzrost przywozu świadczy także o zwiększeniu siły nabywczej ludności. Wzrastająca nadwyżka przywozu nad wywozem w ciągu roku 1927, przy jednoczesnym wzroście produkcji, przeznaczony na rynek wewnętrzny, świadczy o powiększeniu konsumpcji na głowę ludności.

Sprawozdanie p. Charles S. Dewey'a uzupełnione jest stanem rachunków Banku Polskiego na dzień 20 listopada 1926 roku, oraz na dzień 30 listopada 1927 r., wykazem stanu państwowych długów wewnętrznych i zagranicznych w dniu 31 grudnia 1927 r., wykazem wpływów z cel, według miesięcy w 1926 i 1927 r., ogólnym zestawieniem dochodów i wydatków państwowych, ogólnym zestawieniem wpływów budżetowych i szczegółowym zestawieniem wpływów budżetowych w latach 1926-27 i 1927-28, ogólnym zestawieniem wydatków państwowych i szczegółowym zestawieniem wydatków państwowych w latach 1926-27 i 1927-28 i wreszcie tablicą obrotów handlu zagranicznego (bez złota i srebra) w latach od 1924 do 1927 włącznie.

Miljonowa transakcja na G. Śląsku.

Konsorcjum zagraniczne, na którego czele stoi spółka akcyjna Śląskie Kopalnie i Cynkownie w Lipinach, nabyło trzy huty cynkowe oraz jedną walcownicę cynku, należące do hr. Henckel-Donnersmarck. W związku z tem produkcja cynku wspomnianej spółki akcyjnej wzrosła do 4800 ton miesięcznie. Cena sprzedażna tych obiektów wynosi około 3,5 milj. marek niemieckich. Jest to jedna z największych transakcyj, dokonanych ostatnio w przemyśle gór-

Listy z Poznania.

Ś. p. Jan Suchowiak. — Kurs Młodych Polek. — Walka w prasie. — „Gazeta Poznańska i Pomorska”.

Poznań, 11. marca.

Żalobnem rozpocznę dziś wspomnienie.

W tych dniach zmarł nagle znany działacz oświatowy i szkolny ś. p. Jan Suchowiak. Był on czasów niewoli długie lata nauczycielem przy szkole dla głuchoniemych. Rychło poszedłszy na emeryturę, oddał swe siły walce z systemem pruskiej szkoły. Był on tajnym doradcą w metodach tajnego nauczania młodzieży naszej. Nie dziw też, że stał w pierwszym szeregu tych, którzy przygotowywali szkolnictwo polskie, a szczególnie powszechne.

Prowadził je też następnie, gdy Komisariat Naczelnej Rady Ludowej utworzył Departament Szkolny, prowadził je za czasów b. ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej a następnie w pierwszych czasach kuratorjum poznańskiego.

Był on też delegatem Ministerstwa dla szkolnictwa polskiego poza granicami państwa polskiego, a równocześnie wybitnym współpracownikiem w Towarzystwie Opieki Kulturalnej nad Polakami mieszkającymi zagranicą.

W każdą swą pracę wkładał całą swą duszę, całe swe umiłowanie idei oświatowej i szkolnej.

To też z żalem szczerem żegna nie tylko Wielkopolska, ale cała Polska przedwcześnie Zmarłego, zachowując pamięć o Nim, jako o jednym z tych, którzy dobrze zasłużyli się Ojczyźnie.

Wróćmy do życia. Schodzą z posterunków życiowych jedni, przychodzą następni, bo życie wciąż rwie naprzód.

I tedy Stowarzyszenie Młodych Polek, którego niestrudżonym kierownikiem jest ks. kan. Szulc, rozpoczęło ub. soboty kursy pracy wychowawczej dla członkiń zarządu jako tych, które w pierwszej linii odpowiedzialne są za stan organizacji. A organizacja ta licząca, obejmująca circa 15 tysięcy członkiń stanowi ważne ogniwo w umocnieniu świadomości ducha narodowego i katolickiego. I dla tego praca w tej organizacji, w kursach i wszelkich dla niej wysiłkach jest jedną z tych prac duszpastersko-społecznych, o których intensywniej potrzebnie pisałem ostatnio. Pomnijmy, że te 15.000 członkiń to 15 tysięcy przyszłych żon i matek, tworzących nowe ogniska domowe w duchu katolickim i narodowym. Jednym słowem jest to ostoja, warownia czynna przeciw szturmom socjalizmu i komunizmu. To też rodzice córki swe zachęcać winny do wstępowania do organizacji, która we wszystkich prawie parafjach ma swe oddziały, a w Bydgoszczy nawet kilka wybitnych działaczek.

Wiadomość, którą kilka dni temu podała „Dz. Bydg.” potwierdza się; posunęła się nawet tak dalece, że p. wojewoda Bniński wniósł już o swą dymisję, którą — jak mnie wczoraj zapewniano — tym razem otrzyma.

Zmiany w urzędzie wojewódzkim dotyczyć mają nie tylko głowy urzędu. Nastąpi cały szereg przesunięć między wyższymi urzędnikami, a jednym z pierwszych ma być twórca nieszczęśliwego zlepku konserwatywno-mieszczkańskiego, owej niefortunnej 30-tki, p. naczelnik Gluck.

Odczekując ze spokojem tych możliwych i w wyniku wyborów zupełnie naturalnych przesunięć opinia poznańska za zainteresowaniem śledzi walkę, wynikłą między „Kurj. Pozn.” a „Dz. Pozn.”, walkę, która jest już nie walką dwóch obozów, ale walką o „być lub nie być”. Rozpoczęło się od zwykłych ostrzeżeń i reklam przedwyborczych, aż skończyło się na „bombie” którą rzucił „Kurjer Poznański”, że w oficynie „Dz. Poznańskiego” drukuje się ulotki komunistyczne.

„Dziennik Poznański” w pierwszej chwili zaprzeczył; następnie atoli przyznał, że istotnie ulotki takie bez wiedzy zarządu, Rady, no i redakcji drukowano, potępił tę robotę, przeprosił kierowników „Kurj. Pozn.” za posądzenie, że maczali ręce w całej sprawie.

Nie ulega żadnej wątpliwości, że po całej tej sprawie pozostał niesmak, którego tak szybko się nie pozbedziemy

bo „Kurj. Pozn.” żąda, by „Dz. Pozn.” zaskarżył go, czyniąc wcale wyraźne aluzje w tym kierunku, że oświadczenia „Dz. Pozn.” niezgodne są z prawdą.

Mamy tedy smutne widowisko walki prasowej, tem bardziej przykrej, że istota sporu — myśl wydania ulotki komunistycznej na pogębienie przeciwnika politycznego była gorzej niż potępienia godną, była bowiem głupia.

Wiadomość o powstaniu nowego dziennika, o czym Wam ostatnio donosiłem, się potwierdza. Będzie to organ urzędowy, pono centralny dla Wielkopolski i Pomorza pt. „Gazeta Poznańska i Pomorska”.

Cała impreza redakcyjna wzorowana jest na przykładzie „Gazety Lwowskiej”.

Acz można zrozumieć, że rząd pragnie oprzeć się na oddanej sobie prasie, to jednak wydawanie pieniędzy na tworzenie nowego pisma wydaje się w warunkach poznańskich więcej niż problematyczne raz, że rząd ma tu pismo, sobie oddane t. j. „Przegląd Poranny”, a powtórę i z tej przyczyny, że społeczeństwo tutejsze, wrażliwe na prasę i jej samodzielność i swobodę, nowe pismo uważać będzie za usiłowanie rządowego umundurowania pojęć tutejszych, co bez względu na ustosunkowanie się do rządu uważać trzeba już z tej przyczyny za chybione.

Obserwator.

Wielki Sezon Lipski.

(Od naszego korespondenta)

Lipsk, w marcu.

Dwadzieścia sześć pociągów stoi na dworcu. Lokomotywy parowe ciężko sapią i dyszą, elektryczne drgają w utajonej sile czy zmęczeniu. Trzysta wagonów wypływa zbite i stłoczone mrowisko ludzkie. Ogonki przed bileterami. Olbrzymia poczekalnia I i II kl. przepelniona; u wejść portjerzy wzruszają ramionami: „Wszystkie miejsca zajęte. Chwilowo nie wpuszczamy”. Światła hoteli. Słupy reklamowe. Sznur tramwajów, ale za mało dla potrzeb ruchu na Targach.

Śródmieście. Lipsk żyje pod znakiem Targów. Studenci wyprowadzają się na tydzień ze swych pokoi. Do salonu wstawia się łóżko córki, do jadalnego umywalkę z sypialni. Dyrektor Targów mówi mi: „Do niedzieli brak nam było tysiąca pokoi. Teraz mamy je, a nawet paręset w rezerwie”. Gospodni mówi: „Jak będę bogatą, nie oddam tylu pokoi na czas Targów; we własnym mieszkaniu nie ma się gdzie ruszyć”. Przez rok, dwa i trzy będę dalej wynajmowała: na wiosnę i na jesieni dwa, trzy dni, na tydzień.

Duże miasto. Duże targi. Ruch, ruch, ruch. Technika niemiecka występuje okazale. Między innymi wystawa samochodów ciężarowych i użytkowych. Aman Ullah Khan zwiędza Targi. Firma Büssing daruje mu piękny samochód ciężarowy. „Chciałbym autobus” mówi król Afganistanu. „Dobrze mi tak — wdycha prezes Targów — z trudem namówiłem Büssinga, by mu podarował samochód, a teraz jeszcze muszę go zamienić!”.

Wąskie ulice śródmieścia tłoczne są i duszne. Policjanci uprzejmie wskazują drogę. Berlińczyk nawet z trudem chwytą akcent saski. Kontrast pomiędzy rasowo-germańskim wykładem Sasów, a ich śmieszna i nieładna gwara. Sas w operetce niemieckiej gra rolę żyda z Nalewek w polskim kabarecie.

Ciekawe nowości. Nad miastem fruwa w nocy aeroplan; na skrzydłach reklama świetlna: „Triumph” (czekolada). W powietrzu gaśnie reklama i natychmiast błyska nowa: „Pressa, Köln” — zapowiedź wystawy kolońskiej. Gaśnie. Zapala się: „Mai — 2. Oktober — 28”. Aparat turkocz nad głowami i gubi się na ciemnym niebie.

Pomysły: Ford. Traktory (w sklepie, nie na Targach). U kierownicy traktora siedzi śliczny miś, brunatny, duży niedźwiedź zrobiony z kłaków, marzenie balowe każdej młodej dziewczyny. Pochód reklamowy przez miasto, marcowy karnawał. Zarząd Targów daruje nam na pamiątkę mały instrumencik z kości; kłócimy się między sobą, czy to wykałaczka, czy nożyk do rozcinania papieru, czy coś do manicure.

Przemysł samochodowy przyjmuje prasę śniadaniem. Dobry Rüdersheimer, marny Bordeaux. Kolega z Holandji dziękuje za przyjęcie. Apeluje do fabrykantów, by wypuścili tani model małego auta prasowego dla dziennikarzy: „Czytelnicy gazet — mówi, którym się nie spieszy, mają samochody; dziennikarze, uganiający się za nowinami, muszą chodzić piechotą”. Nie chcę namawiać do korpucji — kończy — ale zobaczycie panowie, jak miłe rzeczy zacznę pisać o was prasa, skoro dacie jej przedstawicielom możliwość posiadania własnego samochodu.

Wieczór. Lokale przepelnione. lekka muza święci triumfy. Tysiące osobistych sekretarek panów dyrektorów i setki „artystek”, które bawią (z małym kuferkiem) na „gościennych występach” podczas Targów.

„Pavillon”, „Arkadja”, „Barberina” — docisnąć się nie można. Na placach parki samochodowe (ale o dorożkę trudno!). Zatory. Półśmiechy: zaczepne, pytające, półkliwe. Cała gama: sezon koncertowy. I jednocześnie taksowanie obcych: Targi!

Dwadzieścia sześć pociągów stoi na dworcu. Podróżni wracają. Lokomotywy parowe ciężko sapią i dyszą, elektryczne drgają w utajonej sile. Mrowisko ludzkie stłoczone w trzystu wagonach. Dowidzenia! Do jesieni! Jesteśmy na saskiej równinie, prastarej ziemi słowiańskiej...

Dr. Alfred Bzowiecki.

Zwycięstwo listy nr. 25 w województwie krakowskim.

Polski Blok Katolicki zdobył w województwie krakowskim ponad dwieście tysięcy głosów i dziesięć mandatów! Cyfry te świadczą niedwuznacznie, że myśl katolicka i polska liczy w społeczeństwie setki tysięcy wyznawców. Postawie chadecy Jan Puchałka — redaktor „Robotnika Polskiego” (organu chrześcijańsko-społecznego w Krakowie) i dr. Bronisław Kuśnierz — prze-

mysłowiec i działacz społeczny z zakresu spółdzielczości wybrani z listy nr. 25 potrafili przeciwstawić się wszelkim niebezpieczeństwom, któreby w nowym Sejmie zagrażały interesom Kościoła lub państwa.

Do Senatu wybrano w woj. krakowskim: Andrzeja Średniawskiego, rolnika i ks. Kasprzyka, sekretarza stowarzyszeń katolickich.

Ks. Panaś o zdrajcach, co opuścili swoje sztandary.

Ze wszystkich pism umiarkowanych, omawiających klęskę obozu narodowo-katolickiego, bije niezłomna wiara, że tę klęskę da się może w niedalekiej przyszłości powetować.

„Żołnierz — pisze ks. Panaś (który wbrew doniesieniom prasy rządowej pozostał wiernym Piastowi — red.) — w „Sprawie Ludowej” — dopiero wtedy jest prawdziwym i dobrym żołnierzem, gdy po poniesionej klęsce umie się w porządku cofnąć i zorganizować do nowego, a pewnego zwycięstwa. Tak też

będzie i z nami. Gdy ta garstka zdrajców i judaszów, która dla marnej mamony zdradziła interesy włościństwa i w najcięższych chwilach otworzyła nasze szanse dla wrogów ruchu ludowego — przekona się na własne oczy, jak wielką szkodę wyrządziła sobie, swoim braciom i swoim dzieciom, to tak, jak niegdyś Judasz rzucił srebrniki żydowskiemu kapłanowi, tak i oni ową lokajską pamulą bryzną w twarz tym, co ich do zdrady przywiedli”...

Los „kobiet wyzwolonych” w Bolszewji.

Rosja sowiecka tonie w morzu prostytucji i pijaństwa.

Moskwa, w marcu.

Prasa sowiecka bije na alarm z powodu wzmagaającej coraz bardziej klęski prostytucji w Rosji sowieckiej. Przybiera ona istotnie coraz potworniejsze rozmiary, a jest tylko prostą konsekwencją „nowego ustroju” w dziedzinie stosunków małżeńskich. Trudno bowiem nawet, aby mogło być inaczej w państwie, które zdegradowało do nic nieznaczącej formalności śluby i zalegało w swywole, raczej orgję rozwodową. Doszło przecież do takich absurdów, że na trzy śluby wypada w Rosji sowieckiej jeden rozwód. Stwierdza to statystyka urzędów za r. 1927, z której wynika, że w samej tylko Rosji europejskiej było w tym roku na 819 320 ślubów — 245 520 rozwodów. W takich warunkach prostytucja wśród coraz to nowych zastępów „rozwodek” szerzy się w zastraszający sposób. Cała Rosja sowiecka tonie formalnie w morzu prostytucji i nieodłącznego od niej pijaństwa.

Rząd wyasygnował w ostatnim budżecie dwa miliony rubli dla prostytutek, ale ta suma na pomoc dla ofiar „nowego ustroju” okazała się kroplą w oceanie tragedji kobiecych, wobec czego władza robotniczo-włóścińska musiała zorganizować w Moskwie i w Petersburgu masowe zbiórki w fabrykach na pomoc dla... prostytutek.

Wynikła z tego kwestja, dlaczego na prostytutki mają składać datki tylko robotnicy, a cały ogromny aparat urzędniczy ma być wolny od wspierania armji „kobiet wyzwolonych”. Oczy wszystkich zwróciły się na komisarza oświecenia Łunaczarskiego, który orzekł, że istotnie robotnicy nie mogą być sami odpowiedzialni za stan rzeczy, lecz że odpowiedzialność muszą ponosić wszyscy „miłośnicy rewolucji”.

Stąd powstać ma powszechne opodatkowanie, za które męski ród bolszewickiego raju otrzymywać ma w podziękowanie „kobiet wyzwolonych”

ZMARLI.

- Ś. p. Franciszek Kaszyński w Gnieźnie.
- Ś. p. Anna z Osieńskich Sroczyńska w Poznaniu.
- Ś. p. Ludwik Pietruszyński w Poznaniu.
- Ś. p. Józefata z Kamińskich Górna w Poznaniu.
- Ś. p. Zofja z Skrzydlewskich Hybichowa w Gdyni.
- Ś. p. ks. Walenty Święch, długoletni proboszcz w Szyku, pow. Limanowa (Małopolska).

Z WIELKOPOLSKI i POMORZA

Zatwierdzona konfiskata.

Otrzymałmy z Sądu Okręgowego w Bydgoszczy nast. uchwałę:

W sprawie karnej przeciwko Dziennikowi Bydgoskiemu — o występki z art. 1 Rozp. Prez. Rzplitej Polskiej z dnia 10 maja 1927 Dz. Ust. Nr. 45 poz. 398 w przedmiocie zatwierdzenia zajęcia przez Miejski Urząd Policyjny w Bydgoszczy czasopisma „Dziennik Bydgoski” z dnia 29 lutego 1928 Nr. 49 powzięła I Izba Karne Sądu Okręgowego w Bydgoszczy na posiedzeniu niejawnym po wysłuchaniu zdania Prokuratury następująca

UCHWAŁĘ:

Po myśli art. 74 i 76 Rozp. Prezydenta Rzplitej Polskiej z dnia 10 maja 1927 Dz. Ust. Rzplitej Polskiej nr. 45 poz. 398 zatwierdza się skutecznie przez Miejski Urząd Policyjny miasta Bydgoszczy w dniu 28-go lutego 1928 zajęcia czasopisma „Dziennik Bydgoski” z dnia 29 lutego 1928 Nr. 49. albowiem artykuł zawarty w temże czasopiśmie pod tytułem „Z Górnego Śląska” zawiera cechy przestępstwa z art. 1 wzgl. art. 2 Rozp. Prez. R. P., gdyż podaje wiadomości nieprawdziwe o działalności Wojewody Grażyńskiego i podwładnych mu urzędników, zarzucając im uprawianie agitacji wyborczej oraz wydanie odezwy w organie Wojewody „Polska Zachodnia” wzywającej publicznie do gwałtów na osobie posła Korfanteo.

Po myśli art. 77 powołanego Rozp. zakazuje się w ślad za decyzją objętą I jej ustępem rozpowszechnianie czasopisma „Dziennik Bydgoski” z dnia 29 lutego 1928 Nr. 49.

Bydgoszcz, dnia 7 marca 1928.

I Izba Karne Sądu Okręgowego.
(—) Celewicz. (—) Szurlewicz.

PELPLIN. Konsekracja ks. biskupa Dominika nastąpi dn. 25 bm., jako w 31 rocznicę święcen kapłańskich.

DAMASŁAWEK. Teatr Wielkopolski wystawił w ub. czwartek sztukę p. t. „Jezus Syn Boży”. Sala p. Mencja była zapelniona i zebrani rzeszystemi oklaskami dziękowali za udanie wykonane role. Prawdopodobnie w najbliższych dniach zawita znów do nas Teatr Wielkopolski z przedstawieniem p. t. „Mysz kościelna”.

(Osobiste). Tut. obywatel p. Stanisław Nowak otworzył w rynku nową piekarnię. Nowonabywcy „Szczęść Boże”.

Wielki pożar młyna w Damasławku.

Z Damasławka donosi nam korespondent: Wielki pożar wybuchł w nocy z 7 na 8 bm. w młynie (włatak holenderski) p. Mencja. Rozszalałe płomień objęły momentalnie cały młyn. Mimo usilnych starań miejscowej straży ogniowej, oraz 8 sąsiednich sikawek, młyn spalił się prawie doszczętnie. Jedynie zdołano ocalić tylko część zboża i meble zamieszkałego tam dzierżawcy. Podkreślić wypada obywatelskie oddanie się akcji ratowniczej p. Szajł z Damasławka, który mimo groźnego niebezpieczeństwa wytrwale bronił sąsiedniej stodoły przed groźnym żywiołem. Przyczynę pożaru, jak również wysokość strat dotąd nie stwierdzono. Właściciel i dzierżawca byli ubezpieczeni.

Nakło.

Ceny targowo-jarmarczne. Na piątkowym targu płacono za masło wiejskie 2,70—2,80, miernicze 3,00—3,20, jaja mendel 1,90—2,20, ser biały 0,40—0,50; ryby: okonki 1—1,20, szczupaki 1,50, liny 1,70—1,80; jabłka 0,25—0,70, kury 3,50—5,50, ziemniaki 4,50—5,50 zł. — Nabiału dowieziono obficie.

Spędzono koni i bydła na jarmarku był bardzo znaczny, ceny natomiast podskoczyły w górę a zwłaszcza bydła. Jarmark obfitował i w różne epizody. Pewnej kobiecie skradziono torebkę z zawartością około 200 zł. W niektórych miejscach doszło i do awantur, wskutek zbytniego animuszu uzyskanego kosztem „czystej”. Naogół jednak panował spokój.

Rewolwer w ręku szalonego małżonka.

Z Kartuz donosi nam korespondent:

W dn. 8 bm. o godz. 21 Józef Kożyczkowski z Wilanowa pow. kartuski dokonał zabójstwa, strzelając do niej. Krefta Leona z Barwiku. Tło tego tragicznego zajścia jest nast.:

Ub. roku Kożyczkowski ożenił się z niej. Weroniką Walderówną z Rąbia. Było to niedobre stado małżeńskie, to też żył w niezgodzie, w ciągłej kłótni, często też groził żonie, iż ją zabije.

W dn. 7 bm. wyjechał Kożyczkowski do Gdańska w sprawach handlowych, a gdy powrócił do domu w stanie podchmielnym nie zastał żony. Nieszczę-

śliwa kobieta, obawiając się dalszych awantur uciekła do swej rodziny. Udał się więc w ślad za żoną i w mieszkaniu Meringa rozegrała się owa tragiczna scena.

Kożyczkowski widząc leżące w łóżku Meringa, swego teścia, wyjął rewolwer i strzelił do niego dwukrotnie. Następnie wskutek skrajnego wzburzenia i ostatecznego oszaleńczenia skierował broń w pierś swego znajomego, który z nim przyszedł: Leon Kreft padł ugodzony czterema kulami rewolwerowymi i natychmiast wyzionął ducha.

Zabójcę aresztowano i osadzono w więzieniu.

W przededniu sensacyjnego procesu w Poznaniu.

Syn za namową matki morduje ojca.

W dn. 16 bm. przed II. Izbą Karną Sądu Okręgowego w Poznaniu rozpoczęło się sensacyjny proces. Na ławie oskarżonych zasiadają St. Bukowski i matka jego, Magdalena. Pierwszy odpowiadać będzie za zbrodnię ojcobójstwa, a matka oskarżona jest o nakłanianie syna do potwornej zbrodni.

Otóż w listopadzie 1926 w wiosce Kapliny w pow. międzychodzki nagle zniknął sołtys wsi, Ign. Bukowski. W związku z tajemniczym zniknięciem różnie o tem mówiono, przeważnie przypuszczano, iż padł on ofiarą własnej rodziny, która go zamordowała i trupa

ukryła, ponieważ w domu były ciągle kłótnie i bijatyki.

Po upływie dłuższego czasu policja przystąpiła do badania żony rzekomo zaginionego, Bukowskiej. Wzięta w krzyżowy ogień zapytała B. przyznała się do uczestnictwa w zbrodni. Dalsze śledztwo ujawniło, że ojca zamordował syn za namową matki i to w bestjałski sposób. Gdy ojciec spał wyrodny syn zbliżył się na palcach do łóżka i kilkoma silnymi uderzeniami odważnika w głowę, zabił go.

Rozprawa ta budzi duże zainteresowanie.

Tragiczny wypadek gimnazjasty w Inowrocławiu.

Przez lekkomyślne obchodzenie się z bronią palną zastrzelił się.

Nie minęły jeszcze echa tragicznego wypadku kolejowego, którego ofiarą lekkomyślności padł uczeń gimnazjalny Witkowski z Janikowa, a już miasto Inowrocław obiegła druga wieść o okropnym nieszczęściu, jakie spotkało rodzinę pp. kpt. Cerklewiczów z Inowrocławia, zamieszkałych przy ul. Solankowej.

Otóż pp. Cerklewiczowie mieli w przechowaniu swoim stary rosyjski rewolwer, dawniejszego kalibru kapiszonowego. Rewolwer — na nieszczęście — był jeszcze nabity kulami ołowianymi i zardzewianymi kapiszonami, których nie można było wydstać z mechanizmu rewolwerowego.

Rewolwerem tym często bawił się ich 14-letni syn, Edward Cerklewicz, uczeń 4 klasy gimnazjum męskiego im. Jana Kasprzowicza w Inowrocławiu. Ub. soboty w godzinach popołudniowych syn ich znów bawił się rewolwerem, przy czym za cel brał lustro, drzwi, okno mie-

szkania itp., jednakowoż stary rewolwer nie chciał wystrzelić. Rozgniewany tem do ostateczności, wymierzył rewolwer w skroń, mówiąc: „że jeśli teraz nie strzeli, to niewie co zrobi”. Gdy słowa te wypowiedział, pociągnął za cyngiel, a w tym momencie padł strzał, który przeszył na wylot skroń młodego chłopca. Padł on na ziemię i po niespełna 15 minutach życie zakończył, nie odzyskawszy wogóle przytomności.

Na odgłos strzału przybiegła matka jego, wszelka jednak pomoc okazała się bezskuteczna, rana bowiem była śmiertelna, zwłaszcza, że olbrzymia kula ołowiana ugodziła w lewą skroń, a wyszła prawą stroną, czyniąc w głowie dużą ranę. Ojciec nieszczęśliwej ofiary jest kapitanem przy 56 pp. w Grudziądzu i nie był w domu wcale obecnym. Będąc on swego czasu oficerem armji rosyjskiej, zabrał rewolwer rosyjski na pamiątkę i przechowywał go w skrytce, o której dowiedział się syn.

Z Inowrocławia.

Jak było z p. Trellą? Swego czasu zamieściliśmy wiadomość kronikarską, iż jakiś p. T. w stanie podchmielnym powybił okna w redakcji „Dziennika Kujawskiego”. W odpowiedzi na to zaskarżył nas p. Trella, współpracownik „Dz. Kuj.”, który oświadczył przed Sądem Pokoju w Bydgoszczy, iż on to był owej krytycznej nocy, że był trzeźwym, że szybka się sama zbliła, że komisarz policji sam się zjawił, z którym on, p. Trella poszedł następnie na kawę. Ponieważ, jak oświadczył w tym powodu przykrości ze strony wydawnictwa i właśnie w tym czasie chciał się ożenić w Bydgoszczy, tem więcej czuje się dotknięty powyższą notatką i żąda sprostowania. Wobec takiego stanu rzeczy doszło do ugody, p. Trella cofnął skargę a oskarżony nasz odpow. redaktor zobowiązał się do umieszczenia nast. sprostowania:

„Zapodane w „Dz. Bydg.” w nr. 122 z roku 1927 pod nagłówkiem „Drzazgi” zajście przed redakcją „Dz. Kujawskiego”, którego rozpowszechnianie mogło ubliżyć redaktora „Dz. Kujawskiego” p. Andrzeja Trellę, nie polega na prawdzie, wobec czego red. Henryk Ryszewski stwierdza, że przez podanie tej wiadomości wyrażał oskarżycielowi krzywdę moralną.

Zebrań zarządu okręgowego „Sokoła” odbędzie się dnia 14 bm., o godz. 6 popoł. w górnej salce Sokolni przy ul. Szymborskiej. Na porządku obrad ustalenie programu zjazdu delegatów okręgu.

Kradzieże Kupcowi Blochowiakowi z Inowrocławia skradziono futro, wartości 200 zł. — Rolnikowi Westfahlowi z Inowrocławia skradziono jedno lustro, maszynę, pierzyny i wiele innych sprzętów domowych, ogólnej wartości 400 zł. — Za kradzież łyżek do kawy przyaresztowano ub. czwartku niejakich robotników P. i Ch. P. z Inowrocławia.

Założenie „Stowarzyszenia Kolonji Wakacyjnych” w Inowrocławiu. Celem poparcia istniejących przy Hufcach Harcerskich kolonji wakacyjnych, które mają za zadanie dbać o rozwój fizyczny młodzieży szkolnej i wysyłania jej na wycieczki letnie, założono w naszym mieście za inicjatywą pp. starościny Dietlowej oraz inspektora szkolnego Nowakowskiego „Stowarzyszenie „Kolonji Wakacyjnych”. Organizatorzy proszą społeczeństwo o przesyłanie datków na urządzenie kolonji letnich.

Walne zebranie Tow. Samodzielnych Kupców Polsko-Chrześcijańskich w Inowrocławiu

odbędzie się dnia 24 bm., o godz. 8 wiecz. w czerwonej salce hotelu Basta. Na porządku obrad m. in. zmiana statutów, mianowicie członków honorowych, wybór zarządu itp. W razie niedostatecznej liczby członków odbędzie się 30 minut później drugie zebranie bez względu na ilość obecnych członków.

Marynarzom byłego zaboru niemieckiego jak i polskiego zwracamy uwagę, iż walne zebranie odbędzie się dnia 18 bm., o godz. 4-tej popoł. w lokalu p. Żmicha przy ul. Synagoskiej, na którym wygłosi sprawozdanie specjalny referent z Bydgoszczy.

Trójka młodocianych rabusiów w potrzasku.

Ze Zbąszynia donosi nam korespondent:

Na linii granicznej przytrzymano dwóch młodocianych, którzy zdradzali zamiar ucieczki przez zieloną granicę do Niemiec. Gdy ich przytrzymała straż graniczna, poczęli bardzo niewyraźnie się tłumaczyć, wzbudzając jeszcze większe podejrzenie. Wzięci w krzyżowy ogień pytań w końcu przyznali się, iż nazywają się: Tadeusz Burzyński i Stefan Polowczyk, że pochodzą z Poznania, gdzie dopuścili się defraudacji i kradzieży około 8.000 zł. Mianowicie Burzyński, pomocnik w drogerji Czepczyńskiego otrzymał w ub. tygodniu 8.000 zł. celem wyrównania rachunków i zbiegł wraz z pieniędzmi właśnie w towarzystwie Polowczyka i jeszcze jednego współrównieżnika swego.

Chłopcy rozpoczęli prowadzić życie hulaszczę, przedewszystkiem modnie się ubrali i w końcu chcieli zatrzeć ślad za sobą, uciekając do Niemiec. Znalaziono przy nich powyżej 4 tys. zł. Chłopców przewieziono do Poznania i umieszczono w więzieniu.

Gniezno.

Piątkowe posiedzenie rady miejskiej było poświęcone rozpatrzeniu i uchwaleniu budżetu miejskiego na rok 1928-29. Po dłuższej dyskusji przyjęto całkowity budżet, składający się z części administracyjnej i przedsiębiorstw komunalnych. Budżet części administracyjnej opiewa na sumę 1.597.526,76 zł. Na dochody składają się nast. pozycje: majątek komunalny 80.817 zł, przedsiębiorstwa komunalne 236.590,74 zł, zwroty 262.458,02 zł, opłaty administracyjne 48.200,— zł, opłaty za korzystanie z urzędzeń i zakładów dobra publicznego 367.625,— zł, udział w podatkach państwowych 60.000,— zł, dodatek do podatków państwowych 405.000,— zł, podatki samoistne 105.050,— zł, różne 18.502,— zł.

Wydatki: administracja ogólna 445.276,28 zł, majątek komunalny 20.428,— zł, spłata długów 114.687,93 zł, drogi i place publiczne 43.654,06 zł, pomiary i plany rozbudowy 17.160,— zł, oświata 207.518,28 zł, kultura i sztuka 4.550,— zł, zdrowie publiczne 220.082,39 zł, opieka społeczna 195.747,25 zł, popieranie rolnictwa 7.572,46 zł, popieranie przemysłu i handlu 200.160,45 zł, bezpieczeństwo publiczne 36.069 zł, świadczenia na rzecz innych związków komunalnych 58.847,90 zł, różne 3.130,— zł.

Budżet przedsiębiorstw komunalnych przedstawia się następująco:

Suma czystego zysku: Elektrownia 116.600,— zł, gazownia 87.550,— zł, wodociągi 27.480,— zł, magazyn 3.480,— zł, miejski las 1.027,88 zł, rzeźnia miejska 15.002,86 zł, Miejska Kasa Oszczędności 7.237,50 zł, razem 258.778,24 zł.

Wydatki: elektrownia 583.400,— zł, gazownia 313.750,— zł, wodociągi 178.770,— zł, warsztaty instalacyjne 50.460,— zł, magazyn 17.202,60 zł, miejski las 17.067,12 zł, rzeźnia miejska 184.697,14 zł, Miejska Kasa Oszczędności 80.047,50 zł, razem wydatków 1.425.394,36 zł, dochody zaś wynoszą sumę 1.684.172,60 zł.

W dyskusji budżetowej uchwalili radę cztery rezolucje mianowicie:

„Rada miejska uchwała, aby w stancie podatku od zbytku mieszkaniowego zmieniono wysokość stawki podatku z 2 i pół na 5 proc.”.

„Ze budżet na 1928-29 uchwała się zastrzeżeniem, że w dziale opieki społecznej magistrat przystąpi do rady miejskiej, najpóźniej we wrześniu 1928 r. z budżetem dodatkowym”.

„Rada uchwała na r. 1928 opłatę za używanie urządzeń kanalizacyjnych w wysokości 4 proc. wartości czynszowej z r. 1914, licząc 1 mk. za 1 zł. równy fr. szwajc.”.

„Rada miejska zwraca magistratowi przy uchwaleniu działu X., par. 48 do zmiany statutu w sprawie podatku od psów. Życzeniem rady jest, by psy lańcuchowe, przeznaczone do stróżowania podwórz wzgl. ogrodów, były wolne od podatku, natomiast stawki podatku od psów pokojowych wzgl. luksusowych podwyższono o 10 proc.”.

Poza tem przyjęto wniosek nagły, wzywający magistrat, aby podwyższył opłatę za wywóz śmieci, biorąc za podstawę obliczenia złotego według franka szwajc. a uzyskaną kwotę różnicową przeznaczył na przewidywane podwyższenie plac robotniczych.

Posiedzenie piątkowe pod przewodnictwem p. dr. Jurka cechowała nadzwyczajna harmonia, to też pozostawia ono jak najlepsze wrażenie.

Ostateczny wynik wyborów do Sejmu w Poznańskim

na podstawie urzędowych obliczeń.

W okręgu — oddano głosów na listę	2 (PPS)	7 (N.P.R.)	18 (Niemcy)	21 (Blok Państw.)	24 (Euderja)	25 (Ch. D. i Piast)	30 (Unja)	34 i 36 (Niez. socjal.)
Poznań-miasto	5385	2417	3184	26219	37351	2233	6629	1946
Poznań-Leszno	7431	21173	13774	31042	19680	28628	6700	
Gniezno	*)	20460	18482	16069	23962	33309	10419	20
Ostrów	14132	39181	17316	18848	20139	63429	9720	
Szamotuły-Chodzież	4780	18792	33759	35988	22375	34937	9446	
Bydgoszcz	36452	27724	35327	13644	27911	28716	15427	7636
RAZEM	68180	149747	121842	141810	151418	191272	58341	9602

*) 26 000 głosów socjalistycznych unieważnionych.

Na Pomorzu

w trzech okręgach wyborczych: Toruń, Grudziądz i Tczew

lista nr. 2 — 54059 głosów, nr. 7 — 90555, nr. 18 — 64640, nr. 21 — 5083, nr. 24 — 101245, nr. 25 — 69283, nr. 30 — 31247 głosów.

Ostrów.

Z posiedzenia rady miejskiej. W dniu 9 bm. odbyło się posiedzenie rady miejskiej, któremu przewodniczył p. Reszelski. Przed przystąpieniem do porządku dziennego, przewodniczący odczytał pismo magistratu, w którym tenże oświadcza, że nie przyjmie do wiadomości uchwały rady miejskiej, wyrażającej mu votum nieufności, ponieważ uchwała taka jest niezgodna z ustawą. Poza kilku punktami obrad uchwalono m. in. jednorazową subwencję na utrzymanie grobów poległych żołnierzy, w wysokości 200,— zł oraz budowę nowej sieci alarmowej dla straży pożarnej i kredyt na ten cel w wysokości około 40.000 złotych. Obrady miały przebieg spokojny.

Koncert religijny przygotowuje na 1 kwietnia tuł. chór kościelny im. św. Cecylii. Współudział przyrzeka orkiestra 60 pp. Za zgodą k. dziekana Rolewskiego — koncert odbędzie się w kościele. Czysty zysk przeznaczono na odnowienie organów.

Aresztowano niej. Maksymiljana Starczewskiego, nigdzie niemeldowanego, który wraz z Józefem Kaniewskim z Leszna usiłował dokonać oszustwa na szkodę właściciela interesu zbożowego p. Dolaty, przez przedłożenie fałszywego listu przewozowego. Ponieważ zachodzi obawa, że oszuci ci w podobny lub inny sposób oszukali i inne przedsiębiorstwa zbożowe, uprasza się poszkodowanych o zgłoszenie tego do wydziału śledczego w Ostrowie.

Odbudowa kąpielni. Wielką nowością dla ostrowian jest wiadomość o przedsięwzięciu czterech obywateli tuł., którzy przystąpili do odbudowy zaniedbanej zupełnie od kilkunastu lat kąpielni miejskiej. Oprócz rozszerzenia i pogłębienia stawu, przystąpiono do budowy plaży i placu zabaw dla dzieci.

Nieszczęśliwy wypadek. W szpitalu tuł. zmarł 17-letni Stefan Pawlak z Rzetni, który wskutek własnej lekkomyślności pozbawił się życia. Zmarły wraz z kolegą swym nasypał do próżnego odważnika funtowego prochu, poczem nabój ten zapalił. Skutki eksplozji były fatalne, bo Pawlak został tak ciężko poraniony, że przewieziony do tuł. szpitala, zmarł niebawem. Niech wypadek ten będzie nową przestrożą dla lekkomyślnych, że prochem nie należy się bawić.

Tczew.

Ruch na Wiśle się wzmacnia. W ub. niedzielę do brzegu naszego przybił statek parowy z Gdańska, naladowany towarami, a na chwilowy postój, ażeby następnie popłynąć dalej w górę rzeki. W ub. wtorek holowniki „Neptun” i „Merkur” z dwiema barkami, obładowanymi ryżem i towarami kolonialnymi dążyły do Torunia i Warszawy, zatrzymując się na krótki czas przy brzegu tczewskim. Ruch zwiększa się z każdym dniem.

Zanimógł poważnie. Pewien obywatel tutejszy, idąc ulicą zaniemógł nagle. Przechodnie przemieśli go do niej. p. M., gdzie omdlałemu udzielono pierwszej pomocy.

Do odebrania. Znalaziony portfel z zawartością pewnej kwoty pieniędzy odebrać można w magistracie, pokój 9.

Sokół i wojaży na stanowiskach. Wszystkie drużyny, tak sokole jak i wojażcko-powstańcze stanęły w niedzielę do apelu, aby spełnić swoją powinność, z której tak pochylnie się wywiązały w dniu 4 marca br. Dzielną naszą młodzież w dniu 11 marca br. tak samo od godz. 10 rano stanęła do dyspozycji miejskim komisjom wyborczym, celem sprowadzenia zapeminalskich, czy też opieszalnych do urn wyborczych.

Wykończenie mostu drogowego. Most na nowym odcinku kolejowym między Zajęczkowem, stacją towarową Tczewa, a Górkami jest kompletnie wykończony. Układaniem i mocowaniem szyn na moście zajęł się tuł. Urząd Drogowy.

Z Urzędu Stanu Cywilnego. Od dnia 15 lutego do 29 lutego br. zanotowano 24 urodzin dzieci ślubnych i 11 nieslubnych, 21 wypadków śmierci i 1 związek małżeński.

Z Grudziądza.

Dyżur aptek. Od soboty, dnia 10 bm. do piątku, dnia 16 bm. włącznie ma dyżur nocny apteka „pod Łabędziem”, właśc. p. Stenzel, Rynek 20, tel. 142.

Z Teatru Miejskiego.

„Don Juan” wystawiony będzie po raz trzeci w nadchodzący wtorek. Doskonała ta sobotnia premiera wywarła na słuchaczy silne wrażenie, a wykonawcy darzeni byli całą sympatią za wykonanie poszczególnych ról. Pp. Wracki w roli tytułowej, Zbierzowska, Jaworska, Fillecka, Tański, Palański i Opaliński, który sztukę wyreżyserował. Całość wysła bardzo udanie i przykładać należy dyrekcji, że przy bardzo miłych i wesołych rewjach jednoczy repertuar scen pierwszorzędných. „Don Juan” więc na wtorkowe przedstawienie ściągnie w dalszym ciągu elitę teatru grudziądzkiego. Początek o godz. 7 i pół wieczorem. Abonament ważny procentowy.

„Kurant”, legenda w 3 odsłonach Michała Czernyego, osnuta na tle wypadków pierwszych dni sierpnia 1914 r. ukaże się po raz pierwszy na uroczystym przedstawieniu 19 marca, jako w dniu imienin marszałka Józefa Piłsudskiego. Próby pod reżyserją Płonki-Fiszera odbywają się w całej pełni.

Wiadomości kościelne.

We wtorek, 13 III., środa, 14. III. i czwartek, 15. III., codziennie o godz. 6 rano: nauka dla mężczyzn i młodzieńców i msza św. Codziennie o godz. 6 wiecz.: nauka dla mężczyzn i młodzieńców, potem nabożeństwo misyjne i druga nauka stanowa.

Piątek, 16. III., o godz. 6 rano: nauka i msza św.; od godz. 10—1 i od 3—10 wieczór spowiedź dla mężczyzn i młodzieńców. Droga Krzyżowa się nie odprawi.

Sobota, 17. III., od godz. 10—1 i od 3—10 wiecz.: spowiedź dla mężczyzn i młodzieńców. (Spowiedzi słuchać się będzie w Farze, w kościele pojezuickim, św. Krzyża i M. Tarpnie).

Niedziela, 18. III., o godz. 8-ej rano generalna komunja św., nabożeństwo, Te Deum i błogosławieństwo papieskie (w tych kościołach, w których odbywały się nauki). — Nabożeństwo dla dzieci odprawi się dopiero o godz. 10 w Farze.

Rekolekcje dla Szkoły Wydziałowej.

We wtorek, 13. III. i w środę, 14. III. będą się odbywały nauki od godz. 8-ej począwszy w kościele pojezuickim. W środę, 14. III., o godz. 3-ej popoł. spowiedź w Farze, a w czwartek, 15. III., o godz. 8-ej generalna Komunja św. w kościele pojezuickim.

Porządek mszy św. w przyszłym tygodniu.

Aby wszystkim dać sposobność do wysłuchania mszy św., będą się w przyszłym tygodniu odprawiły msze św. w kościele św. Ducha o godz. 7, 8 i 9-tej.

Rekolekcje dla szkół średnich i zawodowych odbędą się od 18—25 marca.

Dowództwo 16 dywizji piechoty urzędu przystąpi do obchodu imienia marszałka Józefa Piłsudskiego. Na dzień 19 marca przygotowano odpowiedni program obchodu.

Żeńskie Tow. gimn. „Sokół” zwołuje na wtorek, dnia 13 bm., swoje zebranie miesięczne, które odbędzie się wieczorem o godz. 7,30 w lokalu p. Kellasa przy ul. Wybickiego.

Uprasza się wszystkie członkinie o kompletnie stawienie się, ponieważ w dniu tym odbędzie się lustracja naszego gniazda przez zarząd okręgu III. Lustracja zaś drużyny ćwiczącej odbędzie w czwartek, dnia 15 bm. w sali gimnastycznej w gimnazjum żeńskim przy ul. Groblowej. Wszystkie drużyny ćwiczące wrywa się przeto o stawienie się w całym komplecie w wyżej wymienionym dniu.

Wypożyczalnia Książek przy Lidze Morskiej i Rzeźnej, Lipowa 31 wejście z podwórza otwarta bywa w poniedziałek, środę i piątek od godz. 4—7. W tym czasie przyjmuje się zapis nowych członków czytelników i członków Ligi Morskiej i Rzeźnej.

Polski Biały Krzyż oddział w Grudziądzu. Biuro czynne codziennie (z wyjątkiem sobót, świąt i niedziel) od godziny 16-tej do 18-tej w lokalu własnym przy ulicy Kuntersztyńskiej nr. 1 (Sztab 16 dywizji piechoty). Numer telefonu: Forteczna 40.

Poradnia Wycieczkowa P. T. K. Przed wyjazdem dobrze jest wiedzieć, choć cośkolwiek o danej miejscowości. Wszystkim osobom i instytucjom, urządzającym wycieczki w okolice najbliższe i najdalsze zakątki naszego kraju, udziela poradnia wskazówek bezpłatnie. Zgłoszenia pisemne z opłaconą odpowiedzią i osobiste pod adresem „Polskiego Tow. Krajoznawczego” — oddział w Grudziądzu, ul. Lipowa 28. Poradnia otwarta w każdy piątek od godz. 19—20-tej w Muzeum (Biblioteka P. T. K.).

Muzeum ul. Lipowa 28 — otwarte w środy i soboty od godz. 12—2; w niedzielę i święta od godz. 11—1.

Biblioteka ul. Lipowa 28 — otwarta dla dorosłych i dla dzieci w dni powszednie od godz. 5—8; w niedzielę i święta od godz. 4—7.

Czytelnia ul. Lipowa 28 — otwarta w dni powszednie od godz. 5—8; w niedzielę i święta od godz. 4—7.

Biblioteka ul. Bydgoska (Kanc. parafjalna) w poniedziałki i czwartki od godz. 4—6.

Czytelnia ul. Wiślana 3 — otwarta codziennie od godz. 5 i pół do 8.

Biblioteka P. T. K. czynna jest w każdy piątek od godz. 19—20, dla członków bezpłatnie.

Biblioteka Mała Tarpno (szkół) — otwarta w niedzielę (po nabożeństwie) od godz. 11—1.

Repertuar kin w Grudziądzu.

Kino „Apollo” wyświetla najpiękniejsze arcydzieła na cześć cichych i nieznaných bohaterów pt.: „Ogniowa Brygada” z piękną May Me Avoy (znaną z Ben Hura) oraz Charles Ray. — W niedzielę o godzinie 2 wielkie przedstawienie dla młodzieży: „Robinson w dżungli”.

Kino „Orzeł” demonstruje największe arcydzieło filmowe w 12 aktach według słynnej powieści Dymitra Merozkowskiego p. t.: „Dekabryści”. Wielka epopea bohaterów, którzy pierwsi wzniesli sztandar wolności Polski i Rosji. Potężna pieśń wyzwolenia. Zaranie rewolucji rosyjskiej. Las szubienic.

W drugiej części: wielki film sensacyjny pt.: „Płonąca granica” — razem 12 aktów. Codziennie 2 przedstawienia: o godz. 6-tej i 8,15.

Toruń.

Nocny dyżur ma do dnia 16 bm. włącznie apteka pod Lwem, Rynek Nowomiejski.

Kiermasz na odnowienie kościoła garnizonowego. Dnia 8 bm. odbyło się zebranie Stowarzyszenia Rodziny Wojsk., na którym postanowiono urządzić przedświąteczny kiermasz. Czysty zysk przeznaczony na odrestaurowanie kościoła garnizonowego.

1000 zł na Pol. Biały Krzyż. Dnia 7 bm. w Klubie Obywatelskim w Toruniu, mieszczącym się w „Dworze Artusa”, odbyła się konkursowa rozgrywka w „brydża” (gra towarzyska), z której dochód w sumie około 1000 zł. przeznaczono na cele Pol. Białego Krzyża.

Egzamin dla podkuwaczy koni. Egzamin dla podkuwaczy koni odbędzie się dnia 28 bm. o godz. 9 rano w lokalu urzędowej szkoły podkuwniczej w Toruniu, przy ul. Prostej 30. Zgłoszenia przyjmuje kierownik szkoły p. Dąbrowski, pod wyżej podanym adresem.

DZIEKI ZNANYM ŚRODKOM

PULSA

Dalszy wynik wyborów.

OBORNIKI młasto.

2 — 226, 7 — 47, 18 — 168, 21 — 139, 24 — 681, 25 — 51, 30 — 26.

OBORNIKI powiat.

2 — 1709, 7 — 1322, 18 — 3323, 21 — 1651, 24 — 3383, 25 — 3367, 30 — 250.

PROGRAMY RADJOFONICZNE.

ŚRODA, 14 MARCA.

Poznań (344 8). Godz. 13.00: Notowania giełdy zbożowo-towarowej. 13.15—14.30: Koncert tria. 14.00: W przerwie koncertowej notowania giełdy pieniężnej. 17.00—17.45: Audycja dla dzieci w wykonaniu „Wujcia Czesia”. 17.45—18.45: Koncert orkiestry salonowej z kawiarni „Esplanade”. 18.45—19.00: Nadprogram — p. Janusz Warnecki, art. Teatru Polskiego. 19.00—19.15: „Silva rerum”, czyli rzeczy ciekawe, wybrane i wygł. przez p. Bolesława Busiakiewicza, red. „Tygodnia Radjowego”. 19.15—19.35: 49-ta lekcja języka francuskiego (kurs elementarny) — p. Omer Neveux. 19.35—20.00: Odczyt: „Wrażenia z tegorocznego zielonego tygodnia rolniczego w Berlinie” — p. inż. Jankowski. 20.00—20.20: Komunikaty gospodarcze. 20.30—22.00: Koncert organ. przez firmę „Philips” (recital organowy). 22.00—22.20: Sygnał czasu, komunikat meteorologiczny i PAT. 22.20—22.30: Nadprogram — p. Janusz Warnecki, art. Teatru Polskiego. 22.30—22.50: Lekcja tańców p. Z. Starskiego. 22.50—24.00: Muzyka taneczna z winiarni „Carlton”.

Warszawa (1111). Godz. Sygnał czasu, komunikat lotniczo-meteorologiczny, hejnał z Wieży Mariackiej w Krakowie, oraz nadprogram. 15.20—16.00: Przerwa. 16.00—16.25: Odczyt: „O dzieciach nadwrażliwych” — prof. dr. Stefan Baley. 16.25—16.40: Nadprogram i komunikaty. 16.40—17.05: „Skrzynka pocztowa” korespondencję bieżącą omówi dr. Marjan Stepowski. 17.05—17.20: Przerwa. 17.20—17.45: Odczyt org. przez Min. Kom. 17.45—18.15: Program dla dzieci. Transmisja z Krakowa, 18.15—18.55: Koncert popołudniowy. 18.15: Koncert w wykonaniu orkiestry P. R. pod dyr. Józefa Ozimieńskiego. 18.55—19.05: Przerwa. 19.05—19.15: Komunikat rolniczy. 19.15—19.35: Rozmaitości. 19.35—20.00: Odczyt: „Z biegiem rzek polskich — Brama Czarnomorska” — prof. Aleksander Janowski. 20.00—20.25: Odczyt. 20.30: Koncert wieczorny w przerwie biuletynu „Messenger Polonais” w języku francuskim. 20.30: Koncert wieczorny. 22.00—22.05: Sygnał czasu i komunikat lotniczo-meteorologiczny. 22.05—22.20: Komunikaty PAT. 22.20—22.30: Komunikaty: policyjne, sportowe oraz nadprogram.

Kino | **ART ACORD**
Corso | (6487) (Piekielna Intryga)

KRONIKA

Bydgoszcz, dnia 13 marca 1928 roku.

KALENDARZYK.

Dziś: Krystyny, Nicefora b., Katarzyny.
 Jutro: Matyldy kr.
 Wschód słońca: godz. 6,23.
 Zachód słońca: godz. 17,58.

DYŻUR NOCNY W APTEKACH.

Od poniedziałku 12 hm. do poniedziałku 19 hm. dyżurują:

- 1) Apteka Centralna, ul. Gdańska.
- 2) Apteka pod Lwem, Okola.

Wypożyczalnia książek „Lektor” ulica Gdańska 141 otwarta codziennie od godziny 8 rano do 6 wieczór Telefon 1739.

TEATR MIEJSKI.

Dziś przepięknie wystawiona i doskonale grana operetka Kalmana „Księżna Cyrkówka”.

Jutro, w środę ukaże się po raz pierwszych po cenach niższych „Marja Stuart” Fr. Schillera.

Piątkowy wieczór wypełni dowcipna w treści i sytuacjach farsa amerykańska Glasa „Potasz i Perlmutter”.

W sobotę po południu o godz. 4 „Wielki człowiek do małych interesów”.

Bilety zakupione na dzień 10 ważne są na 17 bm.

— **Zniżka cen biletów w Teatrze Miejskim.** Od dnia dzisiejszego obniżono znacznie ceny biletów na I i II balkon, chcąc uprzystępnąć dostęp do teatru sferom najniezamożniejszym. Najtańszy bilet kosztować zatem będzie 50 groszy łącznie z garderobą. Niewątpliwie szersze warstwy społeczeństwa przyjmą niższą cenę biletów z dużym zadowoleniem.

— **Koncert „Echa”.** Najnowsze utwory na chór męski i ostatnie nowości kompozytorów polskich jak Koniora, Nowowiejskiego, Wawelskiego i innych zostaną wykonane przez chór męski „Echa” na dorocznym koncercie w dn. 22 marca br. Bilety do nabycia w firmie Bracia Bazańscy.

— **Impreza harcerska.** Czwarta drużyna harcerska im. J. Kilińskiego urządziła w nadchodzącą niedzielę w auli Państw. Gimnazjum Humanistycznego o godz. 4 po poł. „Coś... czego jeszcze nie było”.

— **Nabożeństwo dla głuchoniemych.** W niedzielę, dnia 18 bm. odprawi się o godz. 10 w kaplicy św. Florjana nabożeństwo z kazaniem dla głuchoniemych. W sobotę poprzednio od godz. 5 do 7 okazja do spowiedzi św. wielkonocej również w kaplicy św. Florjana.

W niedzielę po południu o godz. 5 zebranie Klubu Sportowego Głuchoniemych u p. Jarnatha (ul. Jana Kazimierza).

— **Ważne dla pp. restauratorów.** Społeczne Biuro Pośrednictwa Pracy przy Zw. Pracowników Przemysłu Gastronomiczno-Hotelowego, oddział Bydgoszcz zostało przeniesione na ul. Jagiellońską 71 (restauracja „Ognisko”). Uprasza się zamówienia zgłosić piśmiennie do biura. Za zarząd: Schlabs, prezes.

— **Otwarcie Szkoły Gospodarstwa Domowego.** Szkoła Gospodarstwa Domowego uprzystępniając naukę gotowania i pieczenia, otwiera w połowie marca br. dla pań pracujących zawodowo i mężatek wieczorne kursy, które odbywać się będą 2 razy w tygodniu od 6,30 do 9,30 wieczorem. Warunki za kurs dogodne. Zgłoszenia 12, 13 i 14 bm. od 6-7 godz. wieczorem, Śniadeckich 30 I. wchód I. ptr.

Złodziej w roli narzeczonego.

Opryszek pod pozorem ożenku, rukuje biedną kobietę.

Niejaka pani L. z Gniezna zawarła znajomość z pewnym młodym człowiekiem, który, przedstawiając jej się jako Benedykt Szwoch kapitan rezerwy, a obecnie kierownik tartaków w Lloydzie Bydgoskim w Kapuściskach, posiadający kilkupokojowe mieszkanie, obiecywał ożenić się z nią.

Zaproponował więc p. L., aby zwinęła swoje 4-pokojowe mieszkanie w Gnieźnie, meble zaś przewiozła do jego mieszkania w Kapuściskach, gdzie zaraz zawrą ślub.

Zgodziwszy się na tę propozycję, p. L. zwinęła mieszkanie w Gnieźnie i poleciła spedytorowi wyeksportować meble koleją do Kapuścisk na adres Benedykta Szwocha, sama zaś udała się w towarzystwie Szw. pociągiem osobowym do Kapuścisk.

Przybywszy o godz. 4 w nocy do Bydgoszczy, postanowili przeczekać do rana w poczekalni na stacji kolejowej.

Szwoch siedząc obok p. L. i zajmując ją miłą rozmową, począł się od niechciana bawić jej torebką, w której znajdowała się większa ilość gotówki oraz wtórnik listu przewozowego na meble, wydane na jego adres i niepostrzeżenie wyszedł, zabierając z sobą torebkę.

Gdy po dłuższym oczekiwaniu przez p. L. Szwoch nie zjawiał się, udała się ona do biur Lloydów Bydgoskiego, gdzie powiedziano jej, że żaden Szwoch tam nie pracuje i nikomu nie jest znany.

Zrozpaczona, w pierwszym rzędzie poczyniła starania celem zabezpieczenia się przed wydaniem na kolei mebli Szwochowi, a następnie skierowała całą sprawę do władz śledczych.

Tak więc p. L. z powodu swej łatwości pozbyła się mieszkania, większej gotówki, którą jej opryszek wraz z torebką zabrał i ponosi kolosalne koszty transportu, przejazdu, postoju mebli oraz kłopotliwe starania celem odzyskania mebli bez wtórnik listu przewozowego. A ile przytem moralnych cierpień.

Kto czyta „Dziennik Bydgoski”, gdzie przytaczamy wiele wypadków różnych tryków złodziejskich i ostrzegamy przed nimi, ten winien być ostróżniejszy.

Ważne rozstrzygnięcie sądu wojskowego w Bydgoszczy.

Byli komendant P. K. U. Bydgoszcz, obecnie przeniesiony na Kresy Wschodnie, major Burakowski oddał w ręce sądu wojskowego cały szereg rezerwistów, którzy na publiczne ogłoszenia nie stawili się i nie odbyli 4-tygodniowych ćwiczeń wojskowych. Wszyscy oskarżeni zostali uwolnieni od winy i kary. Sąd orzekł, iż w normalnych warunkach, pokojowych P. K. U. winno doręczać zainteresowanym wezwania. I na tej podstawie sąd ferował swoje wyroki uwalniające.

— W zimie i w lecie, wiosną i w jesieni równie troskliwie dbać należy o zdrowie dziecka, pielęgnując jego ciało pudrem i mydłem „Hygienol” — są to idealne środki polecane przez powagi lekarskie. (4129)

Obrączki ślubne

Wszelkie biżuterje, zegarki kupuje się korzystnie w firmie

W. Skoraczewski, Bydgoszcz
 Dworcowa 30, telefon 1846. (1-27)

Jak głosowały przedmieścia Bydgoszczy.

Przy wyborach do Senatu oddano głosów

na SZWEDEROWIE

na listę 2 (PPS) 924, (do Sejmu otrzymała PPS na Szwederowie tylko 852 gł., ale zato niezależni socjaliści 1255 głosów); nr. 7 (NPR) 804, Niemcy 507, lista 21 — 246, endecja 392, chadecja 422.

WILCZAK I OKOLE.

2 — 1095, 7 — 877, 18 — 764, 21 — 252, 24 — 647, 25 — 873.

CZYŻKÓWKO.

2 — 216, 7 — 244, 18 — 178, 21 — 77, 24 — 146, 25 — 184.

JACHCICE.

2 — 110, 7 — 83, 18 — 86, 21 — 29, 24 — 40, 25 — 79.

BIELAWY.

2 — 186, 7 — 207, 18 — 147, 21 — 104, 24 — 176, 25 — 190.

WIELKIE BARTODZIEJE.

2 — 102, 7 — 10, 18 — 76, 21 — 29, 24 — 26, 25 — 41.

SKRZETUSKO (Szretery).

2 — 63, 7 — 30, 18 — 94, 21 — 59, 24 — 130, 25 — 69.

RUPIENICA.

2 — 151, 7 — 40, 18 — 106, 21 — 78, 24 — 34, 25 — 69.

MAŁE BARTODZIEJE, ZIMNE WODY.

2 — 154, 7 — 20, 18 — 131, 21 — 38, 24 — 26, 25 — 37.

CZERSK POLSKI, ŚCIERSKO, KAPUŚCISKO DOLNE, SIERNIECZEK I FORDONEK.

2 — 32, 7 — 41, 18 — 205, 21 — 57, 24 — 220, 25 — 109.

Z zebrania Hodurowców.

Opozycjoniści osławionego sekciarza Zawadzkiego odbyli w Dolnie swa zebranie, któremu przewodniczył robotnik Jagielski. Celem zebrania było odcepienie się od Zawadzkiego i utworzenie nowej parafii. Na wstępie zdała swe sprawozdanie delegacja, wysłana przez opozycjonistów do zastępcy „biskupa” Hodurowców Farena, który zgodził się na utworzenie nowej parafii i przysłanie innego sekciarza, który będzie robił konkurencję Zawadzkiemu.

Nad sprawozdaniem wywiązała się dyskusja, oraz zastanawiano się, czy przyjąć do parafii stałego sekciarza, czy też tylko dojeżdżającego. Uchwalono jednak przyjąć stałego; o kościół zaś toczą się pertraktacje z zarządem gminy ewangelickiej na Czyżkówku, od której to gminy Hodurowcy chcą wynająć kościół dla swych zebrań i nabożeństw. (Należy powinszować gminie ewang.).

Następnie wybrano zarząd nowej parafii, w skład którego weszli: Molski, kwiacek — jako prezes, Karczewski — sekretarz, Jagielski — zast. sekretarza i Nowicki — skarbnik.

Wymyślano niemało na Zawadzkiego, który zawiódł pokładane w nim zaufanie owieczek i życzone, aby się zechciał wynieść z Bydgoszczy, jednak, jak przytoczono, Zawadzki powiedział, iż chyba trupem wyniosą go stąd.

Tak więc, Zawadzki dostanie konkurenta, który pomoże mu nabierać naiwne owieczki. Ciekawą jednak jest rzeczą, skąd biorą się pieniądze na tworzenie nowych parafii, bo parafia sekciarza Zawadzkiego jest już dosyć kosztowną, trzyma on sobie bowiem dwóch stałych praktykantów „duchownych” (kleryków), którzy wygłaszają odczyty przy ulicy Marcinkowskiego i towarzyszą mu przy pogrzebach. Masoń widocznie nie szczędzą gotówki, gdy idzie o demoralizację narodu polskiego i oderwanie go od wiary ojców. Daremnie wysiłki, wiara katolicka jest opoką, o którą rozbijają się wszelkie zakusy wrogów polskiego narodu. Zawadzcy zaś i jemu podobni wcześniej, czy później, znajdą się w odpowiednim dla siebie miejscu.

Na zebraniu nie szczędzono, jak zwłkle, wymyślań na „Dziennik Bydgoski”, który brzdził Hodurowcom, jak mówiono.

Nadmienić jeszcze należy, że Zawadzki przed wyborami zaklinał swoje owieczki, aby głosowały „na lewo”. Nie powiedział tylko wyraźnie, czy na „socjalistów” czy też na „komunistów”. Dodał jednak, że nie chce i nie może dużo mówić, jednak owieczki powinny go zrozumieć. Z tych słów łatwo już rzeczyć, kogo miał na myśli, jak również łatwo zrozumieć, że banda sekciarska idzie ręką w rękę z wywrotowcami i burzycielami uczuć naszych narodoctw i katolickich.

Kto wygrał na loterii?

W trzecim dniu ciągnięcia 5 klasy 16 loterii państwowej, główne wygrane padły na nr. następujące:

- 25 000 zł. nr. 30901.
- 15 000 zł. nr. 12681.
- 5 000 zł. nr. 46570.
- Po 3 000 zł. nr. 62632 81242 119918.
- Po 2 000 zł. nr. 17215 35188 50948 81423 84034 100112.
- Po 1 000 zł. nr. 3652 4184 24121 26943 33241 33376 34663 37470 44085 44760 63475 76309 95494 102529 105043 109514 121089 122349 122708 128603.
- Po 600 zł. nr. 8148 26012 35255 38884 61904 73259 77908 83392 88110 94841 100072 115409 122293.
- Po 500 zł. nr. 20657 22353 25696 29137 34795 44704 46048 51314 52519 66165 71396 85645 87569 111128 111260 117344 120863 122003 123217 125215.

- Po 400 zł. nr. 563. 1918 2208 3190 3292 4008 4267 4582 4746 5362 6240 6288 7246 7694 7924 9633 11979 12606 13681 14338 15163 16815 17332 17655 19367 19880 20864 22449 23482 25065 25572 27753 29868 29981 32005 33109 33156 35068 35397 35663 35961 36183 37892 38689 38786 38878 39935 40505 40998 41020 41730 41892 42168 42409 42419 44130 46262 46341 46723 46878 46950 52069 52144 52272 52957 54702 55038 55852 55957 57526 57960 61182 62835 64712 67124 67303 67337 67655 68935 69853 69903 72203 72880 74318 76399 77298 77706 77781 77883 78726 79461 79555 80160 82306 82685 83009 83848 84807 85766 86525 86829 87911 88422 88432 88750 89063 94808 96819 97186 97352 97399 97800 98414 100582 104436 104859 105856 105893 106666 106677 107177 107392 108458 109066 109078 109706 112440 112511 112695 115073 117477 117933 117958 117997 120583 121676 122385 123320 123332 123356 123544 123548 123930 124784 125329 125734 126076 127143 127366 128018 128036 128309 128867 129210.

W 4-tym dniu ciągnięcia:

- 25 000 zł na nr. 48718.
- Po 10 000 zł na n-ry: 5068 29232.
- Po 3 000 zł na n-ry: 14816 65595 80498
- Po 2 000 zł na n-ry: 25056 26099 30141 33428 67125 81154 95837 96497 127797.
- Po 1 000 zł na n-ry: 26842 28136 28405 43078 50427 70068 72934 75841 76985 102151 103730 106859 107579 109889 121880 129141.

17. Państw. Loteria Klasowa

Główna wygrana 700 000 złotych oraz dalsze wygrane po: (6229 400.000 zł, 300.000 zł, 100.000 zł itd.)

Cena losu I kl.: 1/1 = 40 zł, 1/2 = 20 zł, 1/4 = 10 zł. Zamówienia listownie załatwia się odwrotnie. **M. Rejewska, Bydgoszcz, Dworcowa 17.** P. K. O. Poznań 207,933. Telefon nr. 27.

- Po 600 zł na n-ry: 1929 11933 24530 35183 35302 42137 43599 48608 49607 60326 66855 83288 83896 89574 94262 94886 97405 102400 107132 111325 112706 112931 112726 124007 127837 129923.

- Po 500 zł na n-ry: 12928 14251 25968 41735 42678 50633 53689 60074 61696 64470 75816 83297 94923 95933 98977 104178 110955 115132 121830 123502.

- Po 400 zł na n-ry: 176 776 3582 4204 4721 5521 6483 6843 9843 10188 11965 14041 17020 17187 18038 19029 20942 22311 22347 23780 23847 24581 24883 24890 25791 27001 27301 28758 30727 31762 32373 32442 33461 33597 33620 34012 34175 35381 36634 36905 37833 38586 38801 40007 40057 40512 43810 45990 46111 46975 48514 48667 48944 49240 50540 51233 52111 52509 53874 54877 56162 56650 57458 57894 59439 59978 61305 62344 63756 64238 67538 68020 68030 68317 68380 68851 69032 69409 70219 70856 70964 71448 71690 72777 73972 74403 76259 80526 81295 81843 81863 83082 83242 85068 86657 87227 88712 88924 90821 82944 93176 94736 95926 96965 97256 97641 99546 100546 100573 100665 101369 102111 102230 102834 103337 103459 103583 103865 104888 105989 106187 106206 106319 106865 109009 109371 109824 112374 114208 115179 115250 115303 116049 116326 116393 116552 117115 117778 118085 119116 119613 119957 120007 120343 121535 123543 123609 124348 126686 126809 127001 128157 128245.

KINO KRISTAL

Dziś wtorek premiera!

„MŁODZIENCZY SZAK”

W rolach głównych: **Andres La Fayette — Evelyn Holt — Ernest Vares — Leo Hardy — Freda Richard — Paul Dye**

NADPROGRAM: **„Bobuś Swatek”** Komedia w 8 aktach z Byg Boyem

Kinoteatr
Dzisiaj rozpoczyna się wyświetlanie dalszego ciągu arcyciekawego i scenicznego filmu Dziewczę z cyrku p. t.: „Rywale Cowboy'ów”

„Rywale Cowboy'ów”

rozgrywającego się w Ameryce między Meksykiem i Florydą. Widzowie którzy z nadzwyczajnym napięciem obserwowali już I część tego zajmującego obrazu mają okazję do zaspokojenia swej ciekawości.

Początek seansów o godz. 6-tej i 8-ej
Ceny miejsc od 30 gr. dla młodz. do 1.50 zł.

Niedzielne mrozy i zadyмки śnieżne.

W dniu wyborów do Senatu ub. niedzieli sprożył się w całej Polsce mróz i zadyмки śnieżne. Szczególnie mroźną była noc, poprzedzająca wybory. Stan ten jest jednym z kaprysów miesiąca marca, który odbił się bardzo ujemnie na frekwencji głosujących. Najdotkliwiej odczuwały mróz Kresy Wschodnie. U nas w Bydgoszczy temperatura bardzo się obniżyła, do 12 stopni (nad ranem), w Krakowie np. 7 stopni a już w Gdyni, gdzie mroźny wiatr wschodni się potęgował temperatura obniżyła się do 15 stopni itd. Gwałtowny wiatr powodował zadyмки śnieżne wskutek opadów, zwiędając syki śnieg i tworząc zasyp na polach i linjach kolejowych i dlatego np. do Krakowa pociągi przychodziły ze znacznym opóźnieniem i to ze wszystkich kierunków. Jest to aż nazbyt ściśle dokładny horoskopu, nakreślonego przez dzień 40 męczenników, którą to uroczystość obchodziliśmy właśnie ub. soboty dn. 10 bm.

Obniżenie temperatury obserwujemy i w dniu bieżącym. Jak długo stan ten potrwa, zobaczymy.

Już zaznaczyliśmy na wstępie, że mroźna niedziela bardzo ujemnie oddziaływała na frekwencję głosujących

temwięcej, gdy weźmiemy pod uwagę wieś nasze, które wobec śnieżycy odcięte były od miasta.

Warszawa, 12. 3. PAT. Dn. 11 bm. miało miejsce w dyrekcji kolejowej katowickiej silna zamieć śnieżna, która spowodowała ugrzęźnienie szeregu pociągów. Wskutek zasp śnieżnych nastąpiło kilkugodzinne opóźnienie pociągów. Warstwy śniegu dochodzą w niektórych miejscach do półtora metra. Plugi odsnieżne w krótkim czasie oczyściły tory z zasp śniegu na tych odcinkach.

Berlin, 12. 3. PAT. Wskutek śnieżycy, która panowała w sobotę i niedzielę doszło na niektórych kolejach niemieckich, szczególnie na linii Berlin—Wrocław do wstrzymania ruchu kolejowego.

London, 12. 3. PAT. W całej Anglii nastąpiło oziębienie przy silnych południowo-wschodnich wiatrach. W ciągu soboty i niedzieli w Anglii środkowej i południowej oraz Walji temperatura spadła o kilkanaście stopni poniżej zera. Opady śnieżne w niektórych częściach kraju dochodzą do kilku cali grubości.

— **Nowy skład tapet.** Pod firmą „Bydgoski Dom Tapet” został otwarty przy ul. Jezulickiej nr. 6 specjalny interes tapet, którego właścicielem jest p. W. Zakowski. Nowemu przedsiębiorstwu „Szczęść Boże!”

— **Kto wie coś o Ledzińskim?** Uprasza się raz jeszcze wszystkich tych, którzyby mogli wskazać adres zaginionego Franciszka Ledzińskiego, st. sekretarza Wydziału Powiatowego w Sępólnie, w noc sylwestrową w Bydgoszczy, lub przyczynić się do odnalezienia ewentualnie jego zwłok, by się zgłosili w policji nawet poufnie.

— **Poszkodowani przez Nitkę.** Wszyscy, którzy zostali poszkodowani przez rzekomego obrońcy prawnego Edwarda Nitkę, lat 18, zamieszkałego w Bydgoszczy przy Placu Wolności 2, zechcą się zgłosić w policji śledczej przy ul. Jagiellońskiej nr. 21, pokój 71 do dnia 25 marca, podając wysokość pretensji.

Kalendarzyk zebrań Ch. Z. Z.

Zebrań zarządu okręgowego Ch. Z. Z. odbędzie się dzisiaj we wtorek, 13 bm. o 7-mej w sekretarjacie przy ul. Dworcowej 2. Sprawy są bardzo ważne. Uprasza się także o przybycie wszystkich komisji.

Fl. Plotrowski, prezes.
Zebranie filii metalowców w piątek, 16 bm. o 6-tej w „Ognisku” przy ul. Jagiellońskiej 71.

Zebranie filii transportowców i kluczników w niedzielę, 18 bm. o 4-tej po poł. w lokalu „Ognisko”, ul. Jagiellońska 71.

Baczność, właściciele auto-dorożek w Bydgoszczy! W dniach 20 i 21 marca br. odbędzie się rejestracja samochodów oraz prolongowanie dyplomów kierowców. Wobec tego prosimy natychmiast zgłaszać się w sekretarjacie, celem wypełnienia formalności i to kolejno: od nr. 1—20 we wtorek, 13 bm., od nr. 21—40 w środę, 14 bm., od nr. 41 do końca w czwartek, 15 bm.

Z ŻYCIA TOWARZYSTW.

Baczność, Chór Drukarzy! Lekcja śpiewu dziś (wtorek), o godz. 7 wiecz. w lokalu p. Mellera, Plac Piastowski 2. Wszyscy członkowie czynni zobowiązani są na lekcję tę jak i następne regularnie i punktualnie uczęszczać, w przeciwnym razie tracą prawo do występu.

Tow. Filatelistów. Zebranie w środę, 14 bm. o godz. 19-ej w Domu Parkowym, ul. Św. Trójcy. Goście mile widziani.

Tow. śpiewu „Lira”. Lekcja śpiewu dziś, we wtorek, o godz. 8 wiecz. w sali p. Kołodzieja przy ul. Ugory. Uprasza się wszystkich członków o punktualne i liczne przybycie.

„Sokół” II. Zebranie zarządu wraz z zarządem okręgu V, odbędzie się 13 bm. o 7-ej w lokalu posiedzeń.

Orkiestra kolejowa. Niniejszem podajemy do wiadomości, że p. Kempiański Stanisław, B'onia 14, z dniem 1. II. br. przestał urządzać dyrygenta piastowac. Prosimy więc wszelkie zlecenia skierować do Kasyna Kolejowego, Zygmunta Augusta, telefon 781.

Żefskie Tow. gimn. „Sokół”. Lekcja ćwiczeń dla żeńskiej młodzieży odbędzie się dziś, we wtorek, 13 bm. o 6-tej, w sali ćwiczeń przy ul. Krasieńskiego. Pogadanka dziś się nie odbędzie. — Naczelniczka.

Tow. Młodych Polek „Przedświt” Przypomina się wszystkim członkom, iż schadzki, jak również roboty ręczne odbywać się będą z dniem dzisiejszym o godz. 7-ej wieczorem w Domu Katolickim przy Farze. Schadzki oddziału młodszego o godz. 5-ej.

Baczność, Echiści! Przypomina się wszystkim czynnym członkom, że próba śpiewu „Echa” dziś, we wtorek, powinna zgrażać jak największą ilość zainteresowanych koncertem. O pewne i punktualne przybycie na godz. 20-tą do sali „Harmonji” prosi zarząd.

„Harmonja” Dziś we wtorek, 13 bm. o godz. 19-ej posiedzenie zarządu i komisji zabawowej. O godz. 20-ej lekcja śpiewu.

Stan wody w Wiśle w dniu 13 marca rano: Zawichost 1.51, Warszawa 1.81, Płock 1.40, Toruń 1.43, Fordon 1.57, Chełmno 1.36, Grudziądz 1.92, Korzeniewo 2.01, Piekło 1.36, Tczew 1.40, Einlage 2.00, Schievenhorst 2.12.

Bank Polski płacił w dniu 13 marca za:

dolary amerykańskie	8,85	8 84
funtów szterlingów	43,30	
franki szwajcarskie	170,90	
franki francuskie	34,93	
marki niemieckie	212,12	
guldeny gdańskie	173,05	
szylingi austriackie	124,04	
liry włoskie	46,93	
korony czeskie	26,20	

Notowania Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu.

Poznań, dnia 12. 3. 1928 roku.
płacono za 100 kg. w zł.

Zyto	42,00—44,50
Pszenica	50,50—49,50
Jęczmień	34,50—36,50
Jęczmień zwykły	39,50—41,00
Owies	33,00—36,00
Maka żyt. 65 proc. z wor. stan.	00,00—00,00
Maka żyt. 70	00,00—00,00
Maka pszen. 65	70,00—74,00
Otręby żytnie	23,50—29,50
Otręby pszen.	23,50—29,50
Rzepak	01,00—00,00
Wyka łatowa	30,00—33,00
Peluszka	32,00—35,00
Groch polny	43,00—51,00
Groch Victorja	60,00—82,00
Groch Folgera	55,00—65,00
Łubin	22,50—23,50
Łubin żółty	24,00—25,00
Seradela	24,50—25,50
Ziemiaki jadalne	—
Ziemiaki fabryczne 16%	6 10—6 30
Koniczyna czerwona	220—310
Koniczyna biała	130—280
Koniczyna szwedzka	230—350
Koniczyna żółta oluszczone	150—180
Koniczyna w łuskach	70—90

PROGRAM W KINACIE.

Kinoteatr DOMU KATOLICKIEGO, Mleczka 2, Wilczak. Dzisiaj rozpoczyna się wyświetlanie dalszego ciągu arcyciekawego i sensacyjnego filmu „Dziewczę z cyrku” p. t. „Rywale cowboy'ów”, rozgrywającego się w Ameryce między Meksykiem i Florydą. Widzowie, którzy z nadzwyczajnym napięciem obserwowali już I część tego zajmującego obrazu, mają okazję do zaspokojenia swej ciekawości. Początek seansów o godz. 6 i 8. Ceny biletów od 30 gr. do 1,50 zł.

KRISTAL. Najniebezpieczniejszym okresem lat młodzieńczych jest ten, kiedy się zmysli budzą, jak wiosny ranek; łatwo wówczas charakter się wykołaja, istota stacza się w nizinny moralny. Tak było z Gastonem Ravel, którego kreuje świetnie Ernest Verebes w dramacie „Młodzieńczy szal”, filmie o treści i napięciu dramatycznym niezwykle. Piękna wystawa, sceny ze szkoły malarskiej i kabaretów. Nadprogram farsa „Bobus swatem” i tygodnik.

NOWOŚCI „Braterstwo krwi”.
MARYSIENKA wyświetla „Hymn skazańca” z Conradem Veidtem w roli głównej. Jest to jeden z tych wielkich filmów, który musi widzowi się podobać.

CORSO. Dramat z życia cowboy'ów „Piekielna intryga”. W roli głównej dawno niewidziany Art Acord. Nadprogram dwie komedie „Kino zdradca” i „Klusownicy”. Razem 11 aktów.

Salon fryzjerski dla Pań i Panów
R. Formanowski
ulica Mostowa nr. 6. — Telefon nr. 856.
Poleca się: w ondulacji, myciu głowy, strzyżeniu włosów oraz farbowaniu brwi i rzęs na stałe.

PRZETARG.

Dyrekcja Dróg Wodnych w Toruniu ogłasza niniejszym przetarg na dostawę:

1 walu transmisyjnego 60 m/m Ø 8.000 m. długości, 5 łożysk do transmisyj, 6 łożysk do przystawek, 1 sprzęt do transmisyj, 3 wale do przystawek 45 m/m Ø ca 1.000 m. dl., 11 pierścieni nastawowych, 1 motoru elektrycznego 5 K. M., 1 mot ru elektryczny na 8 K. M., 1 wentylatora na 3 ogniska kowalskie.

Rysunki techniczne są do przejrzania w Oddziale Nurtowo-Mechanicznym Dyrekcji, który udziela również bliższych informacji. Rysunki mogą być również przysłane na życzenie oferentów za opłatą 5 zł.

Oferty opieczetowane z napisem: „Oferta na urządzenie maszynowe” należy złożyć do dn. 20. III. br. w Dyrekcji Dróg Wodnych w Toruniu, ul. Bydgoska nr. 22, gdzie o godzinie 12 tej nastąpi otwarcie ofert.

Dyrekcja zastrzega sobie prawo wyboru oferenta pomiędzy trzema najniższymi oferującymi według swego uznania.

Do L. III-11/28.
Toruń, dnia 8 marca 1928 r.
6459) Dyrekcja Dróg Wodnych w Toruniu.

Przetarg przymusowy.

Dnia 21 marca 1928 r. o godz. 12-tej sprzedać będą najwięcej dającemu za gotówkę na majątku Trzebskiepole pow. Chełmno co następuje:

1 lokomobilę „Lanza”, 2 dubeltówki, 3 konie w jądowe, 3 tuczniaki, 23 macior, 15 warchlaków i 20 cieląt.

Termin ten jest nieodwołalny. Zbiór licytantów od godziny 10-tej na majątku Trzebskiepole. Chełmno, dnia 12 marca 1928 r.

Przetarg przymusowy.

W piątek dnia 16 marca b. r. o godz. 12,50 sprzedawane będą we firmie Hartwig Dworcowa 72, tokarkę (Fitzner), gniotownik, maszyny do pisania, 2 biurka stety biurowe, szafa do akt, skrzynię z rozmaitymi obrazami i inne biurowe rzeczy, najwięcej dającemu za natychmiastową zapłatą (6505) Kucharz, komornik sądowy z pol. w Bydgoszczy, Śniadeckich 7.

Sprzedaż upadłościowa.

W celu spieniężenia masy upadłościowej firmy „Parfumerie Porolla & Cie” sprzedam: wszelkie zapasy perfumeryjno, kosmetyczne tak w stanie surowym jak gotowym. Ponadto urządzenia laboratoryjne handlowe i biurowe. Około 7000 flakoników perfumeryjnych i słoików glinianych, większa część w kartonach (białych) wysyfkowych, butelki koszykowe i t. d. i t. d. (6474) Zwiedzenie zapasów i złożenie ofert przyjmuje w dniu 19 i 20 b. m.

Leon May, zarządca upadłościowy, Bydgoszcz, Plac Wolności 1. Telefon 973.

Bydgoska Gazownia Miejska

poleca
po cenach zniżonych

pierwszorzędny koks pogazowy
Zgłoszenia: pisemne ulica Jagiellońska nr. 33, telefoniczne nr. 630 i 631. (3459)

Dzielny robotnik maszynowy

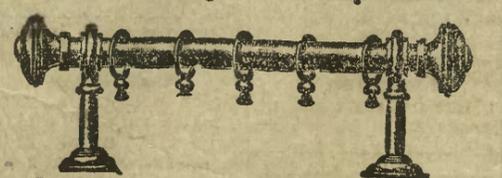
z dłuższą praktyką, specjalnie do frezarki i piły taśmowej. przy dobrej zapłacie natychmiast poszukiwany. Tylko pisemne oferty będą uwzględnione.

B. Sommerfeld, Fabryka pianin, Bydgoszcz.

Restauracja i Winiarnia Hotelu „Boston”

wydaje codziennie
śniadania, obiady i kolacje
Kuchnia wymiennie.
Najlepsze piwa, wódki, likiery i wina.
Ceny niskie. (6489)
Dworcowa 7a, telefon nr. 340.

Stolarnie, fabryki mebli i powozów

Na życzenie wielu moich klientów, urządzeniem przy ul. Pomorskiej nr. 8 a specjalny dział artykułów dla powyższych branż.
Polecam: 1 a klej, szelak, papiery do szlifowania, wszelkiego rodzaju okucia do mebli, płyty na stopy do palenia, latarnie do powozów od najtańszego do najlepszego wykonania. Wszystkie artykuły po cenach hurtowych.

Wszystki zamieszkałe skutecznie się, nie podwyższając ceny. Cennik na życzenie. Do dnia 10 marca otrzymania każdy przy zakupie ponad 10 zł, 1 całość gratis. (5035)

J. Kilian
ul. Pomorska 8a

Donatorcin Dziennik Rudnicki 1

RÓŻNE

Do mleczarni
na wsi przyjmij wspólnika lub zamienię na skład kolonialny w mieście. Zgł. pod „W. N. G.” do Dz. Bydg. (6469)

Oświadczam
że p. Adamowskiemu, zamieszkałemu przy ulicy Podgórznej 5, na żądanie lub odstąpienie swego mieszkania nie zezwalam jak i na przyznawanie sublokatora się nie godzę. Właścicielka. 6461

Kawaler
lat 37, posiadający własne dobrze prosperujące przedsiębiorstwo przemysłowo-handlowe oraz nieruchomości z mieszkaniem, dla braku znajomości poszukuje towarzyszkę życia, pannę inteligentną, cośkolwiek muzykalną i gospodarną. Of. z fotogr. którą się zwraca upr. się do „Par” Bydgoszcz Dworcowa 72 pod „J. W.” Dyktującą ręczną się słowem honoru. 6464

Odnosiła
do „ostrzeżenia” Alfonsa Kostucha oświadczam, że opuściłam go z powodu złego obchodzenia się jego i jego rodziny ze mną, zabierając jedynie te rzeczy, które wniosłam w posagu i które są moją własnością. Alfonsa Kostucha pociągam równocześnie do odpowiedzialności sądowej za obelgę. Jadwiga

Licytacja.

W dniu 15 marca o godzinie 9 odbędzie się w Kolejowym Głównym Biurze znalezionych Przedmiotów w Bydgoszczy przy ul. Zygmunta Augusta publiczna licytacja

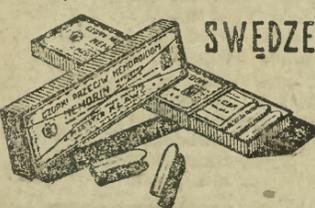
znalezionych przedmiotów.

Kolejowej Głównego Biura Znalezione Przedmiotów w Bydgoszczy. (6458)

Baczność! (4764) **Baczność!**

OBRAZY

wszelkiego rodzaju stale w wielkim wyborze. Dogodne warunki spłaty. Agentów nie wysyłam. **Józef Kwella, Bydgoszcz, Dworcowa 68.**

HEMOROIDY
STAN ZAPALNY · KRWAWIENIE
SWĘDZENIE

USUWA
HEMORIN-KŁAWE

Poznaj siebie i bliźnich!

Jeżeli Ci brak energii, równowagi, jeżeli cierpisz moralnie i nie znasz wyjścia, przyjdź do mnie lub napisz do psycho-grafologa Szyllera Szkołnika, autora prac naukowych, redaktora pisma „Swit”. Nadesłaj charakter pisma swój lub zainteresowanej osoby (los Twój zależy nie tylko od Twoich zdolności i czynów, lecz od ludzi, z którymi się łączysz). Zakomunikuj imię, rok, miesiąc urodzenia, kawaler, żonaty, wdowiec, ilość osób najbliższej rodziny, a otrzymasz szczegółową analizę charakteru, określenie zalet, wad, zdolności, przeznaczenie. Odpowiedź na szczerze zadane pytania, jak również horoskop słynnego medium M-le Ewigny. Wszystkim czytelnikom „Dziennika Bydgoskiego” szczegółową analizę wysła się po otrzymaniu zł 3.- (zamiast zł 5.-), można znaczkami pocztowymi. — Osobiście przyjmuje w godz. 12-7. Protokoły, odczyty, podziękowania najwybitniejszych osób stolicy. Warszawa, Psycho-Grafolog Szyller Szkołnik, Redakcja „Swit”, Nowowiejska 32 m. 6, rog. Marszałkowskiej. (4356)

Ogłoszenie wyciąć i załączyć do listu.

Saletrę chorzowską

„Nitrofos“

zawierającą około 15,5% azotu w postaci azotanu amonowego i około 9% kwasu fosforowego w postaci fosforatów krajowych poleca do siewów wiosennych

Państw. Fabryka Związków Azotowych w Chorzowie (G. Śląsk)

Cena tylko za azot 46.- zł, za 100 kg. produktu w opakowaniu. 6224

Kwas fosforowy bezpłatnie

ROZMAITE

Obiady
smaczne po 1 zł poleca restauracja „Ognisko” Jagiellońska 71. 3894

Instalację gazu
kto wykona w całym mieszkaniu? Grunwaldzka 146, skład. 6477

Wspólnika
samotnego 15—20 000 zł przyjmie hurtowny zakup surowca, jak starego żelaza, szmat, kości, metali itd. na prowincji z własnym terenem i ubikacją przy kole, a nadaje się na dołączenie drzewa budowlanego. Zgłoszenia do Dziennika Bydgoskiego pod „Surowiec”. 6503

Rodzice
oddadzą dziecko (dziewczynkę) za własne mające dwa miesiące, katolickie. Oferty do filii Dz. Bydg. Grudziądz pod „Rodzice”. 6497

Ostrzeżenie!
Za długi mej żony Jadwigi z Helminiaków, która bez wiedzy mojej wydalila się z domu, nieodpowiadam. Również ostrzegam przed kupnem skradzionych mi mebli i innych rzeczy. Alfons Kostuch. 3519

Krawcowa
poleca się poza dom, także i na wyjazd z dobrą praktyką i szyję tanio. Przyjmę ewent. posadę pokojową z szyciem. Zgłosz. do filii Dzien. Bydg. Dworcowa 2 pod „Krawcowa A. B.” 3430

Kto
z inteligencji pragnie się ożenić, lub wyjść za mąż, lecz nie posiada stosownych znajomości, niech z całym zaufaniem zwróci się do europejskiego biura pośrednictwa małżeństw „Matrimonium” Warszawa, ul. Jasna 13-15. Absolutna dyskrecja zapewniona. Warunki przystępne. Dla pań pośrednictwo bezpłatnie. 3460

Napisowy wiersz tłusty 20 groszy, każde dalsze słowo 10 groszy. 5 cyfr = 1 słowo — i, w, z, a = każde stanowi słowo.

DROBNE OGŁOSZENIA

Ogłoszenia większe pod niniejszą rubryką oblicza się na mm o 100% drożej.

Dla poszukujących posady 20% zniżki. — Drobnne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 9 przed południem.

POLECENIA

Mak niebieski
w mniejszych i większych partiach po 125 zł za 100 kg poleca E. Jahnke, Gniew, telefon 32 i 33. 6487

SPRZEDAŻE

700 mórg
na sprzedaż pszenno-buraczanej ziemi w tem 100 mórg lasu buk i dąb. cena 600 zł za morgę wpłaty 260.000 zł reszta na 15 lat. Zgłosz. pisemne pod „105” do agent. Dziennika Bydg. Inowrocław, Kasztelanska 34. 6507

Rzeźnictwo
z domem 16.000 zł. bez domu 7.000 zł. sprzeda Gozimirski, Inowrocław, Mikołaja 30. 6491

Skład
kolonjalny z towarami za 4.000 zł. sprzeda Gozimirski, Inowrocław Mikołaja nr. 30. 6490

Skład opalu
sprzedany zaraz z powodu choroby na bardzo korzystnych warunkach wśródmięsiu Grudziądza, zarazem mam na sprzedaż około 100 dyszli brzoźowych. Wiadomość w filii Dz. Bydg. Grudziądz pod „Opal”. 6493

Rower
męski sprzedany tanio. Pomorska 58, ślusarnia. 2503

Dźwigar
(Flaschezug) w dobrym stanie na sprzedaż. Pomorska nr. 58, Hejnowski, mistrz ślusarski. 3517

Wóz
(myśliwski) korzystnie na sprzedaż. Hetmańska 35.

Pies
do stróżów, ostry i silny na sprzedaż. Grunwaldzka 146, skład. 6477

Radjo-aparat
3 lampowy, komplet, z głośnikami lub bez sprzeda Sajdak, Orta 21. 6480

Klubowy garnitur
za bezcen na sprzedaż. Tapicernia, Bocianowo 17. 3516

Samochody
„Ford” osobowy, ciężarowy tanio na sprzedaż. Zgłosz. do filii Dz. Bydg. Grudziądz pod „Ford”. 6495

Szafki
do zegarów stojących tanio na sprzedaż. Wilczak, Malborska 15. 6453

Radjo
4 lamp. tanio sprzedam. Na Wzgórzu 3, Wilczak. 6442

Fortepjan
i pierze na sprzedaż, ul. Sieradzka 8. 6389

KUPNA

Przyjdę zaraz
i kupię za gotówkę wszelkiego rodzaju używane meble, kompletne pokoje, bufety, szafy do ksiąg, dywany, maszyny do szycia, serwantki, antyki. — Jakubowski, Okole, ulica Jasna 9. 6451

Lokomobilę
39/58 HP. sprzedam tanio, 6—80 koni, ewent. zepsute poszukuje. Wiśniewski i Ska, Toruń, telefon 59, biuro Zeglarska 31. 6496

Kupuje
stara cegłę w każdej ilości. Kwiatkowski, Gene-

POSADY WOLNE

Możemy udowodnić.
że przedstawiciele zarobić mogą dziennie 20—40 zł, przez wykwinne podrózkowanie. Dla zdolnych, oprócz prowizji, stałe wynagrodzenie miesięczne. Zgłoszenia z dowodami Bydgoszcz, Dworcowa 59, tylko parter. 3515

Gospodyni
35—55 lat. posiadająca co najmniej 1000 zł gotówki, znająca się na małym gospodarstwie domowym i w ogrodzie poszukuje samotny pan, rzemieślnik posiadający małe gospodarstwo na większej wioście. Późniejszy ożenek nie wykluczony. Of. do Dz. Bydg pod „B. B.” 6484

Potrzebny
starszy pomocnik do damskich płaszczy. Jezuicka 4 Konopczyński. 6465

Poszukuje
dwóch pomocników tapicerskich zaraz. Reflektuje się tylko na siły, które są dobrze obeznane z wykonaniem klubowych garniturów. Bronisław Gogoliński, Swiecie n/W., Ogródowa 6. 6466

Introligatora
poszukuje zaraz „Alfa” fabryka płyt, papierów i chemikali fotograficznych, Garbary 2-3. 6463

Uczeń
piekarski syn uczciwych rodziców, może się zaraz zgłosić. A. Rydzkowski, mistrz piekarski, Fordon. 6450

Służąca
znająca wszelką pracę domową, z dobrymi świadectwami może się zgłosić od 15. 3. Borowska,

Dziewczynkę
do dziecka na wyjazd do Gdyni poszukuje zaraz. Zgłosz. do ul. Niegolewskiego 2, Netysz. 3512

Kucharka
działa do kasyna podoficerskiego 62 pułku ul. Warszawska potrzebna zaraz. Gospodarz kasyna. 3520

Uczciwa
dziewczyna, która umie gotować może się zgłosić. Magazyn obuwia, Gdańska nr. 5. 3507

Chłopiec
który pracował przy szpiarach potrzebny. Jagiellońska 11, w podwórzu. 6471

Służąca
zaraz poszukuję. Długa 7, II ptr. 6483

Służąca
starsza potrzebna. Skład skór, Szpitalna 1. 6475

Uczennica
do szycia potrzebna. Królowej Jadwigi 14, II p. 6479

Dziewczkę
14—15 lat do dziecka na pół dnia przyjmę zaraz. Ul. Poznańska 10, III p. 6460

Służąca
z gotowaniem od 15 marca potrzebna do kawiarni Royal. 6456

POSADY POSZUKUJĄ

Bona
poszukuje posady do dzieci zaraz lub później. Zgłosz. pod „Bona” do filii Dzien. Bydg. 6472

Czeladnik
rzeźnicki poszukuje posady, na wiosce niewykluczone. Oferty pod „1515”

Panna
z wioski z świadectwem, umie gotować, poszukuje posady. Adr. Manke, Nowodworska 17. 6463

Uczciwa
dziewczkę z wioski z porządnej rodziny poszukuje posady najchętniej do bezdzietnego państwa, obeznana z gotowaniem i prasowaniem. Zgłoszenia pod „Uczciwa dziewczę” do Dzien. Bydg. 6478

Młodszy
destylator-kupiec branży restauracyjno-kolonjalnej magazynier lub podrózkujący poszukuje posady. Oferty pod „J. K. J.” do Dzien. Bydg. 6444

Poszukuje
posady starszy kupiec branży spożywczej, z kilkoma tysiącami zł jako składowe lub przedstawiciel poważnej firmy, obejmę także kierownictwo hotelu lub dobrze prosperującej restauracji. Łask, oferty uprasza do 25. III. 28 r. do filii Dzien. Bydg. Grudziądz pod „Kupiec”. 6499

Inteligentna
panna znająca gospodarstwo szuka posady zarządczyni do samotnego pana lub na probostwo. Zg. do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2, pod „Wielkopolanka” 3503

DZIERZAWY
Poszukuje się
ubikacji w podwórzu średniej wielkości wśródmięsiu, nadające się na przechowywanie różnych części składowych. Zg. skierować pod „W. W.” do Dz. Bydg. 6449

Poszukuje się
ubikacji w podwórzu średniej wielkości wśródmięsiu, nadające się na przechowywanie różnych części składowych. Zg. skierować pod „W. W.” do Dz. Bydg. 6449

Piekarnia
z wolnym mieszkaniem do wydzierżawienia. Ku-

Wydzierżawie
resztówkę buraczanej ziemi na lat 12. Gdańska 60, Gordon. 3458

Wydzierżawie
elegancki pokój z osobnym wejściem, umeblowany. Dąbrowskiego 14, I ptr. 6287

Poszukuje
większej ubikacji na warsztat stolarski. Of. do Dz. Bydg. pod „100”. 6437

Poszukuje
dzierżawy 200—300 mórg dobrej ziemi z dogodną komunikacją. Dokładny opis do Dzien. Bydg. pod „Dzierżawa”. 6501

MIESZKANIA

Mieszkanie
2—3 pokojowe wprost od gospodarza poszukuje emerytowany asyst. kolej., bezdzietny. Placi czynsz za rok z góry. Zgłosz. J. Winkler, Bronikowskiego nr. 3a. 6443

Mieszkania
2—8 pokojowe od gospodarza odda „Pośrednictwo”. Hetmańska 25. 6482

POKOJE

Pokój
z utrzymaniem, Długa 62, II ptr. 6500

Pokój
zaraz do wynajęcia. Chrobrego 18, I ptr. prawo. 6504

Pokój
umebl. Kollątaja 10, ptr. prawo. 3518

Pokój
mały skromnie umebl. z centralnym ogrzewaniem do wynajęcia. Dworcowa

Pokój
umebl. u samotnej pani dla małżeństwa bezdzietnego lub pana do wynajęcia. Wojcińska, Krakowska 18. 6446

Pokój
dobrze umeblowany ewtl. dwa pokoje dla inteligentnego pana do wynajęcia. 3 Maja 16, II p. lewo. 3511

2 pokoje
dobrze umeblowane u lepszej rodziny zaraz lub od 1. IV. do wynajęcia z całym utrzymaniem lub bez, można dla rodziny. Kollątaja 12, II piętro. 3508

Pokoje
umeblowane poleca „Pośrednictwo”. Hetmańska 25. 6481

Letnisko.
2—3 pokoje mam na sezon letni do wynajęcia dobrze umeblowane zupełnie nad morzem, sad, park i las przed domem pow. Puck. Zgłosz. do Dz. Bydg. pod „Letnisko” 6502

1—2 pokoje
próżne z urządzeniem kuchni blisko dworca poszukuje natchmi. st. Oferty pod „L. 60” do filii Dzien. Bydg. 6510

Pokój
umebl. dla 2 panów do wynajęcia. Cieszkowskiego 5, III ptr. 3313

Pokój
umeblowany z telefonem w okolicy dworca dla jednego lub dwóch panów poszukiwany zaraz. Wiadomość telefon nr. 18-10. 6385

Pokój
umebl. w centrum wynajmę. Adres wskaże filia Dz. Bydg. Dworcowa 2.

Obrońca prywatny

złatwia wszelkie, choćby najtrudniejsze sprawy sądowe, karne, procesowe, spadkowe, hipoteczne, waloryzacyjne, kontraktowe, spółkowe, najmu, podatkowe itd., ściąganie należności i udziela porady prawnej.

St. Banaszak,

Bydgoszcz, Cieszkowskiego 2. Tel. 1704. Długoletnia praktyka.

POLECENIA

Powozy

wolanty, samojazdy, bryczki, polowczyki kryte, półkryte, sanki, gotowy wybór, najlepsze wykonanie, poleca Sperling, nast., Nakło, przy dworcu 28784

Meble

na dogodnych warunkach sprzedaje sypialnie, jałalnie, szafy, krzesła, umywalnie, lustra, kanapy, leżanki, kuchnie. Zieliński, Śniadeckich 43. 6192

Rowery

najrozmaitsze fabrykaty i wszelkie części najtaniej za gotówkę i na raty poleca A. Wasielewski, ulica Dworcowa 18. (4063)

Maszyny

do szycia, rowery, wszelkie części, wózki dziecięce, gramofony najtaniej za gotówkę na raty. Wasielewski, Dworcowa nr. 18. 5883

Meble

wszelkiego rodzaju, solidnego wykonania: kompletne sypialnie, jadalnie, kuchnie oraz pojedyncze szafy, stoły, łóżka, krzesła, kanapy, leżanki na korzystniejszych warunkach poleca Andrzej Szpak, Łódzka 28, róg Wielki Rynek. (6230)

Wykonuje

elegancko i tanio kostjomy, płaszcze, suknie, sukienki dziewczęce i przeróbki. Przyjmę uczennice do szycia i kroju. Kurs wieczerowy kroju, rozpocznie się 15 bm. Babiń wieś 4, boczna z toruńskiej. K. Fibich. (5495)

Baczność!

Nowo otworzona pracownia wykonuje pierwszorzędne suknie, kostjomy, płaszcze po cenach przystępnych. Ul. Łokietka 29 parter prawo. (3492)

Tapicernia

ul. Gdańska 94, II podwórze przyjmuje wszelkie zamówienia na kanapy, fotele, leżanki i materace. P. P. Urzędni om na dogodnych warunkach spłaty. (3490)

SPRZEDAŻ

Okazyjne majątki

100 mórg buraczanej ziemi dobre budynki, 4 konie, 3 bydła, świnię, drób, 45.000 zł wpłaty 30.000 zł. 98 mórg pszennej ziemi, budynki dobre, 4 konie, 6 bydła itp. 32.000 zł wpłaty 25.000 zł. 85 mórg ziemi pszennej, budynki i kl., 3 konie, 6 bydła, świnię, drób, 25.000 zł wpł. 15.000 zł i inne. Dzierżawy 450 mórg: 3500 zł, 340 mórg 32.000 zł 230 mórg 20.000 zł, 90 mórg 10.000 zł, 50 mórg 8000 zł 25 mórg 5000 zł Wiele innych obiektów poleca i przyjmuje świeże biuro „Pogon” Dworcowa nr. 80 telefon 1815. Znaczek na odpowiedź.

Sprzedam

moje 100 morgowe gospodarstwo z łąką i torfem jak leży i stoi z żywym i martwym inwentarzem za cenę 48.000. Wpłaty potrzebne 30.000, reszta zostanie na kilka lat. Hipoteka jest czysta. Zgłosz. przy muzeum Aleksander Balcer, Lubza poczta i stacja Synowo, powiat Sępólno. (6417)

Realność

22 morgi na sprzedaż. Prady 11. 6356

Okazja

jakich mało. Dom w centrum miasta czysty bez długów, z wolnym mieszkaniem i interesem 110 tys. złotych wpłaty do umowy. dochód 1100 zł. miesięcznie. dom II ptr. w śródmieściu. dochód 600 zł. 60.000 zł. wpłata do umowy. wolne mieszkanie czyste bez długu, dom II p. z interesem i ogrodem. dochód 400 zł. miesięcznie. 30.000 zł. wpłata 20.000 zł. dom I p. z interesem 18.000 zł. wpłata do umowy i wiele innych poleca i przyjmuje świeże z Biuro „Pogon” Dworcowa nr. 80, tel. 18 15.

Gospodarstwo

wielkie — 15 morg. budynki masywne, na sprzedaż Zgłoszenia u właściciela Malina. Bydgoszcz Na Wzgórzu 31. (6428)

Sprzedam

zaraz skład kolonjalno-spożywczy w dobrym położeniu z urządzeniem kompl. i przyległym mieszkaniem. Dzierżawa roczna 600 zł. Karol Piatkowski, Wągrowiec, ul. Poznańska 17. (6310)

Dom

z piekarnią w miejscu wpłaty 8000 zł; — dom 4 wolne pokoje, ogród 16 tys zł; — dom 3 pokoje wolne, 3 morgi ogrodu 7500 zł sprzedaje Sokółowski Błaszak, Plac Wolności 2. (3488)

Maszynę do pisania kupicie najkorzystniej w składzie urządzeń biurowych St. Skóra i Ska. Bydgoszcz, Hotel pod „Orlem”. (23625)

Piec

kapielowy do opalenia węglem mało używany na sprzedaż. Pomorska 14. 6350

Darmo

oddam dobermana, a kury rasowe i radio 3 lampowe z głośnikami tanio sprzedam telefon 18—54. (3490)

Planino

czarne, krzyżowe, jak nowe, za 1.250 zł. Adres w Dzien. Bydg. 6411

Motor

na gaz sączy „Deutz” w silie 20 P. S., tryjer i odsiewalnia typu „Askanja” z powodu powiększenia młyna tanio sprzedaje H. Rymer, młyn motorowy w Chelmży (Pomorze). Maszyny znajdują się jeszcze w ruchu. (6399)

Jadalni

kompletne lub bufet i kredens dobrze wykonane na dogodnych warunkach na sprzedaż. Stolarska. Pomorska 42. 3503

Sprzedam

samochód ciężar „Comnick” 3—5 ton w bardzo dobrym stanie, gotowy i dopuszczony do jazdy. 6 nowych opon angielskie. Dunlop Zgłoszenia przyjmuję i obezpiecz. można Kantor Opałowy Tuchola, Szosa Bydgoska. (6426)

Sprzedam

10 funtów kwapu i 8 funtów pierza dartego. Wiadomość w składzie bławatów G. Neumann. Niedźwiedzia 2. (6419)

Sprzedam

30 lat stary kociół prostatkowy z wszelką armaturą o pow. drzew. 63,5 m² dług. 2,450 m. Ø 2,460 m. Ostatnio pracował przy ciśnieniu 8 atm. Informacji udziela: Wierzbicki Toruń-Przedmieście. (6398)

Motor benzynowy

w 2 do 3 K. M. zaraz na sprzedaż. A. Meller, zegarmistrz, Rogoźno (Wlkp.). Stary Rynek. (6321)

Pierwszorzędny

aparatus do fotografii minutowej, na wyzycy i poczynki z obiektywem korzystnie na sprzedaż. Dobra egzystencja dla każdego. Inowrocław, ul. Synagowska nr. 42. Skład fotograficzny. 6441

Motorcykl

„Indjan Big-chif” 16 koni siły z przyczepką, mało używany na sprzedaż. — Wiadomość Z. Grabowski, Śniadeckich 22. 8473

KUPNA

Wieksta ilość zdalnych do ruchu rur zeberkowych (używanych) o średnicy 70 m/m w długościach po 2 lub 4 metr. lanych lub kutych, oraz rur patentowych o średnicy 100 103, 82/89, 57 62 m/m kupi Lloyd Bydgoski T. A. Bydgoszcz, Grodzka 2d. 6382

Poszukuję

przy wpłacie 20—25 tysięcy zł do domu czynszowego w Bydgoszczy, Toruniu lub Grudziądzu. Zgł. do Dz. Bydg. pod „N. 200” (6180)

Liny stalowe

od 12—18 mm orb. możliwe w długich długościach poszukuje: Rika Budowl. T. A. Bydgoszcz, ul. Marcinkowskiego 9. tel. 172. 3493

Wyczesane włosy

kupuje Demitter, Król. Jadwigi 5. 6440

Za gotówkę

kupimy jeden większy lub kilka mniejszych domów z wszelkimi wygodami i z wolnymi mieszkaniami od 3 do 6 pokoi. Oferty do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „Gotówka”. 3416

Spis telefonów miasta Bydgoszczy

w formie plakatu, okazał się nakładem Drukarni Bydgoskiej, Sp. Akc.

Do nabycia:

w administracji „Dziennika Bydgoskiego” — ulica Poznańska 30, w filii „Dziennika Bydgoskiego” ulica Dworcowa 2

oraz w kioskach:

Ogórkowski, ul. Gdańska nr 161 i Marmurówicz przy Dworcu.

Stół

orzechowy do rozsuwania kupię. Długa 17. 6423

LEKCE

Lekcje.

4 miesięczny kurs handlowy rozpoczął się 1-go marca r. b. Zapisy przyjmuje jeszcze Dyrekcja przy ul. Chrobrego 7. 5494

Kursy maturalne

Chwytwo 12. Zapisy ul. Gdańska 137, III piętro. (2770)

Uczeń

V klasy udzieli lekcji 1 zł za godzinę. Adres wskaże filija Dzien. Bydg. Dworcowa 2. (3481)

Lekcji

gry na fortepianie i teorii udziela S. Ziemecka, ul. Sienkiewicza 63, II ptr. 2489

POSADY WOLNE

Chcesz

otrzymać posadę? Musisz ukończyć kursa fachowe korespondencyjne prof. Sekulowicza, Warszawa, Żórawia 42. Kursa wyuczają listownie: buchalterji, rachunkowości kupieckiej, korespondencji handlowej, stenografji, nauki handlu, prawa, kaligrafji, pisania na maszynie, towaroznawstwa, angielskiego, francuskiego niemieckiego. Po ukończeniu świadectwo. Zgłoszenia prospektów. (31807)

Akwizytorów

na Pomorzu i w Poznańskim poszukuję na pensję, przewiję. Oferty filija Dzien. pod „500”. (3504)

Czeladzi

szewskich poszukuje na nowe prace zaraz Komrad Palezyński, Drzycoim, pow. Świecie. 617. Gdańska 151. (6452)

Poszukuje magazyniera starszego energicznego od 1. kwietnia do hurtowni kolonjalnej. Oferty z podaniem dotychczasowego zajęcia, odpisów świadectw, żądaniem wynagrodzenia przy wolnym stole uprasza Fa Jan Ohnesorge, nast. w. B. Kiedrowski, Czerek Pom. 6344

Potrzebny

fachowiec na wodomierze na stałą posadę. Zgłosz. do eksp. Dz. Bydg. pod „A. B.” 5837

Poszukuję

pomocnika siodlarsko-tapicerskiego, dobrze wykwalifikowany w pracach tapicerskich. Stefan Witt, mistrz siodlarskich, Labiszyn. (6376)

Ekspedientka

do sprzedaży mięsa potrzebna zaraz. Krzyżaniak, Stary Rynek 30. 3474

Pomocnik

szewski może się zgłosić. Seminarium 9, suterena. 6408

Slużaca

do wszelkiej pracy na wieś potrzebna zaraz. Zarębska, Bielawki, Leśna nr. 34. 6413

2 uczennice

i 1 prasowaczka do koszul wierzchnich mogą się zaraz zgłosić. Łokietka 29, II p. Krzepicki. 6445

2 uczeni

poszukuje zaraz mistrz krawiecki Wł. Kozicki. Nakło, Plac Mieczysława nr. 90. 6002

Ucznia

z Szkoła Handlową poszukuje Konieczny, Sienkiewicza 16. 8467

POSADY POSZUKUJĄ

Korespondentka polsko-niemiecka, pisząca bardzo biegle na maszynie poszukuje posady możliwej e w biurze adwokackim. Zgłosz. do filii Dz. Bydg. pod „Biegła”. (3397)

Ekspedientka

poszukuje od 15. marca lub 1 kwietnia posady, branża obojętna. Oferty pod „I. K.” przyjmuje biuro ogłoszeń IRO, Herm. Frankoego 3. 6386

Młynarz

obeznany z najnowszymi maszynami poszukuje posady na młyn lub tartak. Łask. zgłosz. pod „N. D. N.” do Dzien. Bydg. 6315

Zbożowiec

z 6 letnią praktyką poszukuje odpowiedniej posady zaraz. Łask. zgł. do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „Zbożowiec”. 3400

Przykrawacz

cholewkański z wieloletnią praktyką w fabrykach obuwia w Berlinie poszukuje pracy zaraz. H. Wartski u p. Glanca, Bydgoszcz, Dworcowa 21. (6418)

Panienka

kochająca dzieci, znająca szycie poszukuje w godzinach popołudniowych posady. Zgł. do filii Dz. Bydg. pod „Dzieci”. 3497

Poszukuje

portjerstwa samotna niewiasta. Of. do Dz. Bydg. pod „H. H.” 6422

Miedca

sympatyczna osoba przyjmie od 1. kwietnia posadę gospodyni domu najchętniej u samotnego pana. Zgłosz. pod „Halina” do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2 3355

Kupiec

samodzielny, blansista zdolny organizator wykwalifikowany w sprawach celnych, podatkowych, akcyjowych włada poprawnie językiem niemieckim, z długoletnią praktyką w pierwszorzędnym firmach na kierowniczym stanowisku, poszukuje posady. Kaucji do dyspozycji. Łaskawe oferty do Dzien. Bydg. pod „Z. 64”. (6424)

Ekspedjent

młodszy zdolny poszukuje od 15-go marca rb. lub 1-go kwietnia rb. posady, tranży bławatnika, obeznany dokładną sprzedażą hurtową i detaliczną. Oferty do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „F. P. 20”. 3495

Buchalter

korespondent pol.-niem. poszukuje posady. Zgłosz. pod „W. 7” do filii Dzien. Bydg. Dworcowa 2. (3491)

Książkowy - bilansista

lat 24, kawaler, siła na wskroś rutynowana, bezwzględnie sumienna i gorliwa z dobrimi świadectwami i referencjami zamieni pragnie posadę. Łask. zgłosz. pod „602” do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2. (3485)

Biuralista

z 3 letnią praktyką poszukuje posady od 1. IV. 1923 r. Oferty pod „K. Z. 18” do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2. 8477

Osoba

lat 27, poszukuje zajęcia ekspedientki, może się także zająć pracą w domu za małym wynagrodzeniem. Oferty pod „2002” do filii Dzien. Bydg. 3470

DZIERŻAWY

Ubikacje

nadające się na fabrykę lub śpiączlerz zbożowy wraz z domem mieszkalnym, wielkim podwórzem i dwu morgowym sadem owocowym, położone w najlepszej części miasta, sprzedam lub wydzierżawię zaraz. M. Zielińska, Wąbrzeźno, ul. Kolejowa nr. 19. 6184

Piekarnia

w większym mieście w Pozańskim w pełnym biegu natychmiast do wydzierżawienia. A. Stoma, Gniezno, ul. Rzeźnicka 4. 6214

Skład

kolonialny w mieście od 10000 ludności do wynajęcia, potrzeba 3000 zł, na dające się dla osób samotnych. Zgłoszenia pod „M. J. 1” do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2. (3153)

Wydzierżawie

5 morgi roli z budynkami. Opławiec nr. 11, Krzeszowski. 6415

Poszukuje

w dzierżawę restaurację z składem kolonialnym, gdzie koncesja zabezpieczona w dużej wsi kościelnej lub w mieście. Zgł. pod „M. G. 100” do Dzien. Bydg. 6393

Poszukuje

składu z mieszkaniem, który się nadaje na założenie bławatów i tow. krótkich w mieście lub dużej wsi kościelnej. Zgł. do Dzien. Bydg. pod „K. K. 100”. 6394

Szukam

składu przy ul. Dworcowej. Werner, Si-nkiewicza 57, I ptr. lewo. 3505

Na Starym Rynku

jest do odstąpienia ładnie urządzonej sklep wraz z 3 pokojami. Oferty do filii Dzien. Bydg. Dworcowa 2 pod „Merkur” (3502)

MIESZKANIA

Szukam

mieszkania 2 pokojowego z kuchnią lub większe ewtl. duży pokój z kuchnią niedaleko Świętojańskiej, płacę czynsz zgory ewentl. przeprowadzę remont, łaskawe zgłoszenia do Wytwórni wyrobów cukierniczych Św. Jańska 4. 3443

300 złotych

otrzyma przy kontrakcie ten, który wskaże mieszkanie 3—5 pokoi z kuchnią, remont sam przeprowadzą. Of. pod „Kupiec” do Dz. Bydg. (6387)

3 pokoje

z kuchnią, balkonem, dużą łóża, łazienka, z meblami, dom nowoczesny z powodu wyjazdu natychmiast oddam. Wiadomość w Dz. Bydg. 6434

Mieszkanie

2 lub 3 pokój z kuchnią poszukuje zaraz bezdzietne małżeństwo. Dzierżawa na rok z góry. Oferty do filii Dzien. Bydg. pod „A. H.” 3483

Poszukuje

pokój z kuchnią, płacę „czynsz za rok z góry Zgłoszenia do Dziennika Bydg. pod „W. G.” 6425

POKOJE

Hotel Rio

Bydgoszcz, Długa 53, pokoje czyste utrzymane od 3 zł za dobę. (6410)

Pokój

umebl. dla pana do wynajęcia. Plac Poznański nr. 12, II ptr. prawo. 6409

2 pokoje

umebl. zaraz do wynajęcia. Sienkiewicza 7, I ptr. prawo. 3501

Pokój

umebl. słoneczny dla panów do wynajęcia. Plac Piastowski 11, II ptr. lewo. 3483

Pokój

dobrze umeblowany, słoneczny z elektr. światłem telefonem od 1. IV. do wydzierżawienia. Cieszkowskiego 3, I. 3478

Pokoju

umeblowanego poszukuję od 1. 4. 23 r. w okolicy Zbożowego Rynku. Pościel własna. Oferty do Dz. Bydg. pod „Nau zyciel”. (6430)

Pokój

duży, kuchnia częściowo. Kordeckiego 15, II ptr. 6448

Pokój

umebl. frontowy, z osobnym wejściem dla inteligent. pana do wynajęcia. Jackowskiego 15—16. II, ptr. pr. 6421

2 pokoje

1 od 15. 3. drugi od 1. 4. do wynajęcia 2 osobom z własną pościelą lub bezdzietnemu małżeństwu, ul. Śniadeckich 20, II piętro prawo. 3499

Pokój

umebl. dla pani do wynajęcia. Cieszkowskiego nr. 17, I ptr. prawo. 3475

Pokój

dla solidnej pani do wynajęcia. Paderewskiego 37, II ptr. lewo. 3471

Pokój

umebl. dla pana do wynajęcia Jezuitska 7/8 II. 6436

Obwieszczenie. Wskutek doniesienia zarządcy masy upadłościowej p. Leona May'a w Bydgoszczy o wyczerpaniu masy i dokonaniu rozdziału znosi się postępowanie upadłościowe względem majątku firmy „Savona” Fabryka Mydeł i Wyrobów Chemicznych w Bydgoszczy. (6456)
Bydgoszcz, dnia 2-go marca 1928 r.
Sąd Powiatowy.

Obwieszczenie. Wskutek doniesienia zarządcy masy upadłościowej p. Leona May'a w Bydgoszczy o wyczerpaniu masy i dokonaniu rozdziału znosi się postępowanie upadłościowe względem majątku firmy J. Katryński i Ska w Bydgoszczy. (6454)
Bydgoszcz, dnia 2-go marca 1928 r.
Sąd Powiatowy.

Obwieszczenie. Wskutek doniesienia zarządcy masy upadłościowej p. Leona May'a w Bydgoszczy o wyczerpaniu masy i dokonaniu rozdziału znosi się postępowanie upadłościowe względem majątku knuca Iwara Malmberga właściciela firmy „Szwedpol” w Bydgoszczy. (6455)
Bydgoszcz, dnia 2-go marca 1928 r.
Sąd Powiatowy.

Uchwała.

Postępowanie subhastacyjne względem nieruchomości położonej w Szamocinie, a wpisanej w księdze wieczystej nieruchomości Szamocin, tom III k. 102 na nazwisko gólarza Juljusza Seliga z Szamocina uchyla się, ponieważ wierzyciel popierający przetarg wniosek o przetarg cofnął
Margonin, dnia 3 marca 1928 r.
3 K. 1/27 Sąd Powiatowy. (6390)

Przetarg.

Państwowy Urząd Budownictwa Należnego w Wejherowie ogłasza niniejszym publiczny pisemny przetarg ofertowy na dostawę
1.200.000 szt. wypalanej cegły i kl.
o wymiarach 12x25x6 1/2 cm. loco cegielnia
Warunki otrzymania można w wymienionym Urzędzie za opłatą 2 zł. Ostępowane oferty z dołączeniem wadium w wysokości 5% od oferowanej kwoty składać należy w Państwowym Urzędzie Budownictwa Należnego w Wejherowie do dnia 17-ego marca 1928 r. w zapieczętowanych kopertach z napisem „Oferta na dostawę cegły”. Poza tym oferta powinna być zaopatrzona oświadczeniem, że oferent poddaje się przepisom tymczasowym, o ogłoszonym przez Ministerstwo Robót Publicznych z roku 1926. L. dz. III. 396/26, oraz odnośnym uzupełnieniom tych przepisów z dnia 23. IX. 1927 r. L. dz. II. 23/3/27.
Otwarcie ofert nastąpi w dniu 17 marca 1928 r. o godz. 10-iej w obecności oferentów. (6351)

Kierownik P. U. B. N.
(-) Inż. St. Świątkiewicz.

Państwowe Nadleśnictwo Nakło

sprzeda w drodze licytacji w dniu 26-go marca br. o godzinie 10-tej przed połudn. w Hotelu Centralnym w Szubinie
DREWNO OPAŁOWE
szczepki, wałki i gałęzie z rewirów Smolniki i Zielonowo. 6457

Na nic narzekania Pańskie

na marne interesy. 6379
Przyjdź i Pan do nas.

U nas bowiem kupi Pan dobrze i tanio!
Papier oraz artykuły piśmienne, jedwabny papier na kwiaty, papier krepowy i z polyskiem, papier kancelaryny i conceptowy, artykuły biurowe.

Najlepsze źródło zakupu dla odsprzedawców.

„SEGROBO” T. z Bydgoszcz
o.p. Bydgoszcz
w domu Hotelu Gelhorn, Dworcowa 39

Poszukuje się

podróżującego

na województwa Poznańskie i Pomorskie, wprowadzonego dobrze w handlach delikatesów, kolonialnych, restauracjach itd. Tylko kandydaci z dobrymi referencjami złożą swe oferty pod „Podróżujący” do administracji Dzien. Bydg. (6151)

„BIELIZNA”

Sp. z ogr. odp.
Bydgoszcz, Plac Teatralny 3
poszukuje:

- 3 ekspedjentki
- 1 ekspedjentkę
- 2 uczennice
- 2 uczni

Zgłoszenia wyczerpujące tylko piśmienne. 6473

Korespondentka

samodzielna w polskim i niem. języku znająca książkowość potrzebna. Zgłoszenia tylko piśmienne z odpisami świadectw uprasza Zygmunt Krajewski, Bydgoszcz, ul. Gdańska 139. (6480)

Szkoła Gospodarstwa Domowego otwiera dla pań pracujących zawodowo i mężatek **Próbkoterminowe wieczorne kursy gotowania** prowadzone przez pierwszorzędną **kucharza warszawskiego** (5995)
I nauczycielkę. Kuchnia polsko-francuska, wypiek ciast, tortów etc
Zgłoszenia Śniadeckich 50, I wchód, I ptr. Szczegóły w kronice

NAJLEPSZEGO GATUNKU

PIANINO

kilkakrotnie odznaczone złotymi medalami, kupicie tylko w największej i najsprawniejszej
fabryce pianin B. Sommerfeld
założ. 1905.
Centrala: Bydgoszcz, Śniadeckich 56
Filje: Grudziądz Gdańsk Lwów
Grobłowa 4 Hundegasse 112 Piłsudskiego 17
29129

Uwadze Szan. Publiczności
poleca firma

J. Glinka w Poznaniu
Fabryka wódek i likierów - Hurtownia win

swoje 6395
wyroby dotąd nie reklamowane - a jednak wyborne.

Nożyki do galenia

na ostrz. Demitter, Król Jadwigi 5. 6439

Zabawki

drewniane około 700 wzorów, proszę wcześniej zamawiać. Zadać cennik „Wiol”, Sienkiewicza 44. 3433

Książkowa

która samodzielnie prowadzi książki i zestawia bilanse może się zgłosić z załączeniem odpisu świadectw i podaniem pensji. Zgł. do Dz. Bydg. pod „P. Z. 513”. 6420

Chcesz władać wielką, tajemniczą siłą?

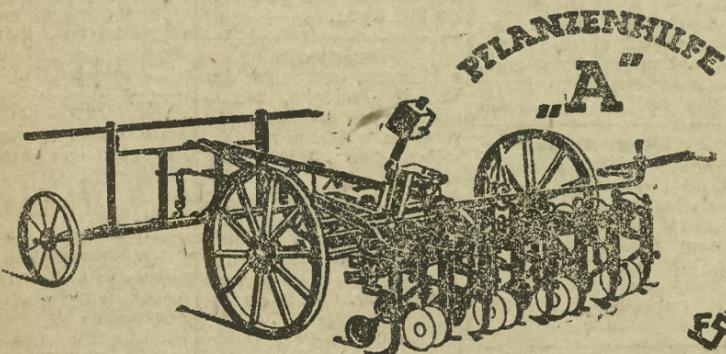
SZYLLER-SZKOLNIK: Hypnotyzm! Sugestia! Telepatja. „Siła nasza wewnątrz nas”. Podręcznik słynnego hypnotyza Szyllera-Szkolnika. Zawiera 98 rozdziałów: Historia hypnotyzmu. Jakim powinien być hypnotyzer. Jakim winno być medium. Magnetyczny rozwój oczu. Autosugestia. Wpływ hypnotyza na medium. Sugestia podczas snu. Sugestia na jawie. Obudzenie myśli. Powodzenie w miłości. Leczenie wszelkich nalogów - z 8.-, w pięknej mocnej oprawie z 10.-.
Czytelnikom „Dziennika Bydgosk.” jako premjum bezpłatnie dodajemy:
PR. WYCZALKO: „Nauka, a okultyzm”. Wiedza Tajemna, metody rozpoznawcze. Cenny podręcznik dla wtajemniczonych i laików. Wysyłamy za gr. 10-iej lub za załączką pocztową, lecz po otrzymaniu 1 zł 50 gr na wydatki pocztowe i opskowanie (można w znaczkach pocztowych). Ogłoszenie wysięd i załączyć do listu. (6483)
Wydawnictwo i Redakcja: „Swit” Warszawa, Nowowiejska 82

Otworzyłem

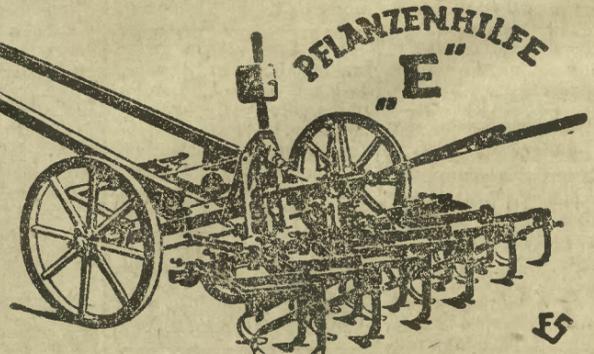
warsztat kowalski

przy ulicy Kościuszki 59 róg ul. Świętojańskiej. Wykonuje wszelkie prace w zakresie kowalstwa. Budowa i naprawa wozów i powozów oraz pierwszorzędnego podkucie koni. Poleca się na niskich cenach.
6487
JAN DYMEK, mistrz kowalski.

Wypielacze „Pflanzenhilfe”

Niedoścignione w pracy i gatunku

z paralelogramem dla dużych majątków

z dźwignią dla średnich gospodarstw

Od lat wielu znane i dobrze zaprowadzone, pracują w różnych gatunkach roli i przy najgorszych warunkach jednako i zasłużenie dobrze i bez przeszkód.

Pomimo solidnej budowy maszyny te nadzwyczaj lekko pracują, są bardzo wygodne w obsłudze przy włączaniu i wyłączaniu ramy nożowej, są łatwe i dokładne w kierowaniu, zaopatrzone w dostosowaną zasuwę ramy nożowej i bezprzykładne w całości swej konstrukcji.

W wykonaniu jako paralelogramy jak i dźwigniowe maszyny, wypielacze „Pflanzenhilfe” są **niezbędne w każdym gospodarstwie rolnem**, ponieważ takowe wykazują się intensywnymi pomocnikami w pracy i w zysku.

Do natychmiastowej dostawy z naszego składu w Bydgoszczy we wszelkich szerokościach od 1,5 do 4 mtr po korzystnych cenach i na dogodnych warunkach regulacji. — **Oryginalne części zapasowe** stale na składzie. 4752

BRACIA RAMME, Bydgoszcz, Św. Trójcy 14b
Telefon nr. 79

Cena ogłoszeń: 20 gr. za milim. i łamowo, szer. 38 m/m. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 50 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 90 gr., na dalszych stronach 75 gr. za milim. i łam., szer. 67 m/m. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 20 gr., każde dalsze 10 gr.; dla poszukujących pracy oraz na nekrologi 20% zniżki. Przy powtórzeniu ogłoszeń udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie zniżki upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. — Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca o 20% drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Lndowy, Bank Gospodarstwa Krajowego, Bank M. Stadhagen. — Konto czekowe: P. K. O. 203713 Poznań.